

**TREI
RĂSPUNSURI**

Liviu Birsan, autorul romanului *Ochiul și pulberea*, declară că meciurile transmise la radio i-au influențat stilul.

ÎN » PAGINA 13

PRIMUL MAGAZIN CULTURAL DIN ROMÂNIA » APARE SÎMBĂTA » **EDIȚIA DE IAȘI** » WWW.SUPLIMENT.POLIROM.RO

Suplimentul DE CULTURĂ

NR. 163 » 26 ianuarie – 1 februarie 2008 » Săptămînal realizat de Editura Polirom și „Ziarul de Iași” » supliment@polirom.ro

ARTISTUL ASOCIAT

- Săptămîna 1 – Interviu
- Săptămîna 2 – Text de autor
- Săptămîna 3 – Criticii despre...
- Săptămîna 4 – Colegii de breaslă despre...

Januarie –
**FLORIN
PIERSIC JR.**

DOUĂ INTERVIURI

Un gest intim devine ipocrit în stradă

Artistul vizual **Dan Acostioaei**

„Filmul *Crossroad* pe care l-am prezentat la Londra, la Tate Modern, durează numai 3 minute și jumătate și consistă într-o serie de imagini ce înfățișează foarte mulți oameni care își fac semnul crucii atunci cînd trec pe lângă biserici din Iași.”

ÎN » PAGINA 8

De vorbă cu Mefisto

Actrița **Ofelia Popii**

„E solicitant să treci de la un rol la altul, dar noi avem o politică, mie mi se pare foarte bună, niciodată nu începem un spectacol fără să repetăm cu o zi înainte sau chiar în ziua spectacolului. E mult mai ușor așa, nu simți că e o muncă...”

ÎN » PAGINA 9

MUZICA EPOCII DE AUR

De la [lag\r la hit

Cine ascultă? Cine și ce urmărește cu relansarea șlagărelor de altădată? Să fie nostalgia la mijloc, e marketing pur? Participă la dezbaterea noastră scriitorul Matei Florian, realizatorul de radio Valentin Panduru și regizorul Radu Afrim. Invitată specială: Angela Similea.

Citiți un dosar special pe această temă ÎN » PAGINILE 3-6

CIRCUL NOSTRU VĂ PREZINTĂ:

Un nou proiect național

„Pre[ed]intele Vladimir Voronin s-a n[un]t[un]it, mar[ti], cu liderul de la Kremlin pentru a propune o reglementare a conflictului din Transnistria, care s[un]u afeceze recenta Republicii Moldova. Pentru a-[i] atinge obiectivul, Voronin este preg[un]it s[un]u unifice armatele moldovene[ne] [i] s[un]u transnistrean[ne], s[un]u n[un]fiin[un]jeze un post comun de televiziune [i] s[un]u elimine punctele vamale, relateaz[un]u cotidianul rus «Kommersant». Presa de la Chi[is]ina[un]u sus[un]ține c[un]u Voronin este dispus s[un]u renun[un]e [i] la stema [i] la drapelul actual al [un]rii, care amintesc de simbolurile rom[un]ne[ti].” {tirea am citit-o n[un] „Cotidianul”, n[un]tr-un articol semnat de R[un]zvan Ciubotaru, dar nu despre ea vreau s[un]u vorbesc. Am folosit-o doar ca exemplu recent de [tira] de acest tip, din noianul care ne-a invadat n[un] ultima jum[un]tate de an. [tira] ce au darul de a ne reatrage aten[un]ia asupra Republicii Moldova. (i s[un]u ne induc[un] sentimente contradictorii

Nu simt nevoia s[un]u prezint aici suma evenimentelor de acest tip. Remarc[un] ns[un]u, tot de ceva vreme, c[un]u autorit[un]ile rom[un]ne, n[un] principal excelentul speculator de subiecte politice Traian B[un]sescu, au n[un]jeles brusc c[un]u România are nevoie de Republica Moldova. Nu, n[un] nici un caz de revenirea la vechile obsesii ale dodoloajei Rom[un]nii, nu n[un] sensul [un]sta. Ci de subiectul Republica Moldova, pe care cei de la Chi[is]ina[un]u, cu Voronin n[un] frunte, li-l ofer[un] pe tav[un]. Miercuri, spre exemplu, Traian B[un]sescu a afirmat, n[un] fa[un]a ambasad[un]ilor acredita[un]i la Bucure[st]i, urm[un]toarele: „Pentru c[un]u am vorbit de vecin[un]tatea imediat[un] a Rom[un]niei, nu pot s[un]u nu admit c[un]u avem o obliga[un]ie ferm[un] pentru a crea condi[un]iile necesare dezvolt[un]rii identit[un]ii culturale [i] politice a membrilor comunit[un]ii[un]lor rom[un]ne[ti] care tr[un]iesc aici. Mi-am asumat personal acest obiectiv [i] i voi urm[un]ări pe toat[un]a durata anului 2008” (sublinierea mi apar[un]ține).

Dup[un] 1989, România a avut permanent un proiect național. De la nu ne luaj[un] Ardealul cu care Vatra Rom[un]neasc[un], urmat[un] de PUNR [i] PRM au reu[un]t [i] s[un]u atrag[un] o mul[un]time de simpatizan[un]i, p[un]n[un] la proiecte reale, precum intrarea n[un] NATO [i] aderarea la Uniunea European[un], toate acestea au folosit enorm luptele politice interne. [i] au creat cadrul necesar unor b[un]n[un]lii aprige pe m[un]car sute de mii de voturi, care, se [tira], conteaz[un] suficient n[un] lupta politic[un]. Dup[un] 1 ianuarie 2007, s-a cam creat un gol. Cu sacii n[un] c[un]ru[un], a cam n[un]ceput s[un]u ne pese prea pu[un]n, tuturor, de la politicieni p[un]n[un] la ultimul votant, c[un]u ace[st]i saci s[un]u nt prost petic[un]i [i] din ei curge gr[un]ul. Proiectul era n[un]cheiat, gata, ne-am luat de-o ultim[un] grij[un], de-acum a[te]pt[un]m s[un]u curg[un] laptele [i] miera.

Traian B[un]sescu ns[un]u, iat[un], ne dovede[te] n[un]c o dat[un] c[un]u se prinde mai repede dec[un]t al[un]ii. [i], prin[un]z ndu-se, redevine juc[un]tor. Pentru c[un]u de-at[un] ta vreme n-a mai avut o minge pe care s-o numeasc[un] proiect național, acum a mprumutat una de la vecinul neprieten Voronin [i] a n[un]ceput s-o bat[un]. Juc[un]torului i [ade bine cu mingea la picior. Iar România se treze[te] astfel, pentru 2008, cu un nou proiect național, pe care pre[ed]intele promite c[un]u-l va „urm[un]ări pe toat[un]a durata anului”. De ast[un] dat[un] ns[un]u, e de v[un]zut cum va reu[un] [i] s[un]u ne atrag[un] [i] pe noi n[un] acest proiect. Pentru c[un]u, la momentul actual, pre[ed]intelui i mai lipse[te] ceva, adic[un] tocmai esen[un]ia-lul, care n-a lipsit nicic[un]nd n[un] cazul celorlalte proiecte: jinta ultim[un], jinta concret[un]. Pentru ce va lupta Traian B[un]sescu tot anul 2008? Pentru a crea „condi[un]iile necesare dezvolt[un]rii culturale [i] politice a membrilor co-

» **Relația Voronin-Băsescu poate să ne ofere surprize mult mai mari decit obositul scandal cu Tăriceanu. O s-avem deci, în opinia mea, ceea ce am numit, de-a lungul articolului, ușor ironic, un nou proiect național.**

munit[un]ii[un]lor rom[un]ne[ti]” din Republica Moldova? Nu, domnule B[un]sescu, asta ar fi sunat bine n[un] discursul lui Ion Iliescu. Dumneavoastr[un] nu v[un] ncurca[un]ji, de obicei, n[un] meandrele concretului, iar sinergia faptelor nu v[un] e str[un]in[un] defel. Hai deci s[un]u a[te]pt[un]m, pentru a afla ce va nsemna, de fapt, implicarea pre[ed]intelui n[un] subiectul Republica Moldova n[un] 2008.

Nu este vremea pariurilor, dar cu neprecupe[st]itul ajutor al neprietenului Voronin, s[un]u nt convins c[un]u, treptat, B[un]sescu va g[un]si jinte mult mai concrete. Ceva m[un] face s[un]u cred c[un]u, de[un]i scandalizat cu T[un]riceanu mai are de oferit c[un]u teva reprezent[un]ia[un], nu de-aici mai sper[un] pre[ed]intele s[un]u fac[un] rost de alte voturi. Republica Moldova, n[un] schimb, e oarecum virgin[un] din acest punct de vedere. Stindardul ei, fie el cu stem[un] schimbat[un], cum spunea [tirea citat[un] la n[un]ceput sau nu, va putea fi purtat n[un] marele nostru joc intern. Ast[un]zi, putem doar specula pe marginea subiectelor care vor jine capul de afi[un] al anului 2008. [i], cu siguran[un]a, am [i] gre[un]i. Rela[un]ia Voronin-B[un]sescu poate s[un]u ne ofere surprize mult mai mari dec[un]t obositul scandal cu T[un]riceanu. O s-avem deci, n[un] opinia mea, ceea ce am numit, de-a lungul articolului, u[un]or ironic? P[un]i, da. Cum s[un]u folose[te]ti alt ton c[un]u n[un] vorbe[te]ti despre un lucru at[un]t de pu[un]n important pentru noi precum Republica Moldova?

ROMÂNII E DEȘTEPTI

Prezumția de nevinovăție

Aurică avusese un ghinion extraordinar.

La început părea să meargă bine: autobuzul era plin ochi, lumea se călca în picioare, iar șoferul frîna mereu și bulucea oamenii unii peste alții la fiecare semafor. Așadar, lui Aurică nu i-a fost greu să scoată portofelul din buzunarul fraierului ăla cu balonzaid. Apoi a dat să se împingă încet-încet spre ieșire, când cineva a strigat: „Hoțul! Uite-l, nene! Ți-a luat portofelul!” Puneți mina pe el!”. Pînă să-și dea seama fraierul că a fost buzunarit, doi indivizi care n-aveau altă treabă începuseră deja să-i tragă pumni și palme lui Aurică. Unul i-a răsucit o mină la spate și au coborât toți patru, cu tot cu păgubaș, la prima stație. Nici n-a apucat să scape de portofel. Astea erau riscurile cînd lucai singur.

La secția de poliție, înconjurat de cei trei bărbați gălăgioși, Aurică încerca cu disperare să se apere în fața agentului

Mustăciosul căscă ochii mari. Intervenți și păgubitul, mai mult buimac decît furios:

— Dacă omul te-a văzut cînd mi l-ai luat...

— Și ce? prinse curaj Aurică. Mata trebuia să-l și crezi? De unde știi că m-a văzut? L-ai văzut mata că m-a văzut? Asta-i o înscenare, domnu' comisar! se întoarce el către agentul de poliție.

— Înscenare? se înfurie iar mustăciosul. Cu portofelul lu' ăsta la tine în buzunar, ai?

— Vasilescu. Paul, preciză păgubitul. — Cu portofelul lui Vasilescu la tine în buzunar? repetă, parcă și mai înfuriat, mustăciosul.

— Și ce dacă era la mine în buzunar? îndrăzni Aurică. Ce știi eu cum a ajuns acolo? Poate mi l-a strecurat careva. Poate chiar mata, că văd că ți s-a pus pata pe mine.

— la vezi! îi arătă mustăciosul pumnul.

— Uite, domnu' comisar! se plînsese Aurică. Are ceva cu mine! Io fără avocat nu mai spun nimic. Asta-i o înscenare și am și io dreptu' la prezumția de nevinovăție.

— Avocat, zici, Aurică? îl luă peste picior polițistul. Prezumție de nevinovăție?

— Da, prezumție de nevinovăție! Păi, ce, dacă nu eram un amărăștean, așa, v-ați fi atins voi dă mine? Să fi fost și io un ștab din ăla, cu mașină cu girofar, imediat îmi aduceați avocatul și-acum beam bere vizavi, la Două Boarfe. Fură ăia de seacă pe ei, iar cînd îi prinzi cu mița-n sac, faci cioccu' mic, că trebuie să se pronunțe justiția. Da' la mine nu... ăla zice că m-a văzut, ălalalt îmi bagă nu știu ce dracu' în buzunar și m-ați și scos vinovat!

— Cel numit Cornel interveni, ușor nedumerit:

— Are și omul dreptate. Dacă zice că e prezumție de nevinovăție, ce ne băgarăm noi? Lasă să se frece el cu judecătorii acolo...

— Așa-i, dom'le, așa-i! sări repede Aurică. Tot respectul! Uite, dom' comisar, se întoarce el către agentul de poliție, zice și omu' ăsta că...

— Lasă, Aurică! i-o tăie polițistul. Vino tu aici cu mașină cu girofar și-ți dau cuvîntul meu că io, cu mina mea, te scot din arest – tot așa cum te și bag acum.

— Ce, credeți că nu pot? se ambiționă Aurică.

— Ba, poți, sigur că poți, rinji polițistul. Numai învață să furi și fă-ți tu niște amici, că vezi ce greu e să lucrezi singur în ziua de azi!

PUBLICITATE

din tură.

— Io n-am luat nimic, șefu'! Pă onoarea mea! N-am pus io mîna!

— Ei, lasă, Aurică! îl luă polițistul peste picior. Doar ne știm de atîta vreme.

— N-am pus io mîna, dom' comisar, să trăiți!

— Și portofelul cum a ajuns în buzunar la tine, ai? se răsti la el unul din cei doi martori nepoții, un ăla mustăcios și lat în spate.

— De unde să știu io?

— Te-am văzut cu ochii mei! însă mustăciosul. Așa-i că l-am văzut, Cornele? Minte, uite-l cum minte așa, de la obraz!

— Da, minte de la obraz, repetă mai încet cel numit Cornel.

— Ce mint? Ce mint? Gata, v-ați găsit fraieru', aruncați măgăreața pe Aurică! Ce, mata n-ai auzit de prezumția de nevinovăție?

MUZICA EPOCII DE AUR

De la [lag\`r la hit

Muzica Epocii de Aur revine! Cel mai blamat „gen” la începutul anilor '90, „muzica ușoară” a reînceput să fie difuzată, uneori chiar și la radiourile comerciale. Ea face, în același timp, obiectul unor campanii puternice realizate de publicitari.

Cine ascultă? Cine și ce urmărește cu relansarea șlagărelor de altădată? Să fie nostalgia la mijloc, e marketing pur? Participă la

dezbateră noastră scriitorul Matei Florian (și în calitate de cronicar muzical al „Dilemei Vechi”), realizatorul de radio Valentin Panduru, inițiator al radioului online www.alternativ.ro, și regizorul Radu Afrim, cel care a „recuperat” melodii ale Epocii de Aur în câteva dintre spectacolele sale. Iar surpriza dosarului o constituie interviul cu Angela Similea!

» **MATEI FLORIAN:** „Avem clar de-a face cu parodia” – PAGINA 4

» **RADU AFRIM:** „Pentru mine, retro este parfumul anilor '70” – PAGINA 5

» **VALENTIN PANDURU:** „Au fost perioade de pură boemie și nu ar trebui să se uite” – PAGINA 5

» **ANGELA SIMILEA:** „Publicul românesc nu dorește numai muzică de bițială și dans” – PAGINA 6

CE-A AVUT & CE-A PIERDUT

» Criticul de teatru Cristina Modreanu a fost aleasă drept noul selecționar unic al Festivalului Național de Teatru, funcție deținută din 2005 pînă în 2007 de Marina Constantinescu, potrivit președintelui UNITER, Ion Caramitru. Aceasta va coordona ediția a XVIII-a a festivalului.

» Președintele comitetului care stabilește nominalizările la Oscarul pentru film străin a promis să schimbe regulamentul, după scandalul creat de lista scurtă a filmelor, ce nu a inclus pelicula *4 luni, 3 săptămîni și 2 zile* sau propunerea Franței, *Persepolis*, scrie „Washington Post”.

SUPLIMENTUL LUI JUP

PE SCURT

Noul val cinematografic, elogiat în „New York Times Magazine”

Noul val al cinematografiei românești și regizorii care l-au lansat, Cristi Puiu, Corneliu Porumboiu, Radu Muntean, Cristian Mungiu și Cristian Nemescu, reprezintă subiectul unui amplu material publicat duminică trecută în „The New York Times Magazine” de criticul de film al „New York Times” A.O. Scott.

Criticul pornește, în materialul intitulat „New Wave on the Black Sea”, de la întrebarea „cite filme românești ați văzut?”, care se vehicula la Festivalul de la Cannes în 2005.

„Pentru un motiv sau altul, criticii, jurnaliștii și reprezentanții industriei de film care se adună în fiecare mai la Cannes (...) rareori se referă la filmele pe care le văd acolo cu titlurile lor, preferă prescurtările autorului, genului și țării de origine”, scrie A.O. Scott. „Este un cod pe care se presupune că îl cunosc toți, iar în acest caz nu era prea mult loc de confuzii. Cite filme românești pot exista?”

Răspunsul a fost surprinzător pentru majoritatea, explică Scott, care face o trecere în revistă a succeselor cinematografului românești și îi citează pe regizorii Cristi Puiu, Cristian Mungiu, Corneliu Porumboiu, dar și pe unul dintre cei mai apreciați critici români de film, Alex. Leo Șerban. Criticul menționează și o masă rotundă organizată de Institutul Cultural Român din New York cu prilejul Festivalului Filmului Românesc „Romanian Cinema: The Golden Age”.

Pentru a realiza acest material, A.O. Scott a vizitat România, pentru documentare suplimentară, cu implicarea Institutului Cultural Român din New York. Același institut a organizat pe 24 ianuarie, la sediul său, o întâlnire cu A.O. Scott și alți critici de film americani, distribuitori și directori de festivaluri, în care a fost prezentat în avangardă proiectul sezonului retrospectiv al Filmului Românesc la Lincoln Center, ce va avea loc între 17 și 25 aprilie. (NewsIN)

MATEI FLORIAN:

„Avem clar de-a face cu parodia”

Muzica Epocii de Aur a revenit la unele radiouri comerciale. E vorba de recuperare sau parodie? Aceasta este dilema.

Din punctul meu de vedere, avem clar de-a face cu parodia, o recuperare în sens ludic, postmodern. Nu pot să cred că tiineretul de azi mai poate asculta sincer [i] fr] zmbet melodiile de pe vremea aceea. Nu cred că le pot asculta serios, nu cred că, în momentul acesta, seriozitatea este punctul esențial al acestei muzici pentru ascultătorii de azi.

Se inventează cumva o mod?

Nu [tiu dacă] e neapărat o mod. Cred că trebuia să se ntmple. La 17 ani de la revoluție, cred că e o distanță destul de mare nct să putem recupera în felul acesta, ca trend muzical [i] capitalist, muzica aia altminteri destul de tristă, a unei epoci destul de triste, indiferent ce ar spune unele sloganuri publicitare. Deci da, cred că trebuia să se ntmple [i] acest lucru.

De ce crezi că muzica aceasta a fost atât de demonizată în anii '90?

Era evident că asta trebuia să se ntmple. În primul rând, muzica asta era pur [i] simplu singura cale de a asculta. Bine, mai aveam Phoenix, mai aveam Cenaclul Flacăra, dar [i] astea erau lucruri destul de triste, oblduite de comunism [i] nu

» **Intervențiile lui Matei Florian, Radu Afrim și Valentin Panduru au fost preluate din emisiunea „Suplimentul de cultură”, difuzată de Radio Iași în fiecare vineri, de la ora 21.10.**

Haz de macaz

Cum decurge ziua de lucru a unui internaut dependent de știri? La ora 10.00 dimineața, miercuri, citește un text despre cum un tramvai din Iași a sărit de pe șine. Două ceasuri mai târziu, vede titlul unei alte informații „de ultimă oră”: „Circulația din zona X a fost închisă”. Care ar fi concluzia pe care o trage orice individ normal la cap? Că autoritățile au oprit circulația pe-acolo pentru a repara defecțiunile. Că se fac anchete, că se iau măsuri ca povestea de genul asta să nu se mai repete. Care e adevărata continuare a știrii? Zona fusese „sigilată” pentru a se face repetițiile dinaintea paradei

militare din 24 ianuarie. Seara, la știrile date pe televiziune, între cerurile deja banale pe marginea „dosarelor de cadru”, se scurg imagini cu Băsescu, „amestecându-se” prin mulțime la Iași. Cică ar fi intrat într-un mall să bea o cafea. Și ar fi dat mîna cu privitorii. De-abia acum realizez, ca orice român verde pină-n măduva teoriei conspirației, că zona fusese închisă, probabil, pentru a fi „curățată” de vajnicii aparători ai protocolului de prim om în stat.

Scriu acest text joi dimineață, cînd încă nu am știre de vreun alt tramvai deraiat. E drept, din cauza marii iubiri de istorie pe

Brandul Dero s-a folosit în ultima perioadă de melodiile „Epocii de Aur”, călcînd pedala nostalgiei

îndeajuns de libere. [i] normal că muzica asta oficial, destul de nchistată în regimul ei, nu avea cum să nu fie hultă la începutul anilor '90, doar [i] pentru faptul că era singura muzică posibilă în România acelor ani.

Ce public mai au în prezent Angela Similea, Mirabela Dauer, Aurelian Andreescu?

Nu cred că există un public serios. Există, evident, niște nostalgici.

Care sînt afa de puji?

Din punctul meu de vedere, da, pentru că asta se simte în emisiunile de la radio, de la televiziune. Ei bine, personalitățile alea distinse de pe vremuri au dispărut cu totul, [i] asta cred că spune mult despre publicul care mai dorește

să asculte cu adevărat Angela Similea, Corina Chiriac, Dan Spătaru & Co.

Un moment interesant a fost acela al morții lui Gil Dobric, speculat desigur de televiziune [i] care a generat ideea că odată cu dispariția acestuia s-a stins [i] o epocă muzicală. Ce părere ai?

Cred că aici trebuie să facem o distincție. Gil Dobric a pactizat cu curentul asta [i] gâvroș al vremurilor lora dintr-o nevoie financiară. Pînă la urmă, el era un excepțional interpret de jazz, un fan al lui Ray Charles, [i] nu cred că intră în aceeași oală cu Dan Spătaru. Deci nu cred în „Gil Dobric”, moartea [i] gâvrului”, nu e același lucru.

De ce majoritatea vedetelor din acea perioadă nu [i] au găsit un loc în

capitalism? Cele care au reușit să se adapteze au ajuns în cel mai bun caz să prezinte emisiuni la televizor.

Cred că răspunsul se leagă de calitatea muzicii în sine. În afară de cheia aceasta parodică despre care am vorbit, merită compoziționale ale pieselor nu există. Nici nu mi pot da seama cît de perținente sînt Casa mea sau Strada speranței ca simplă linie melodică, nu mi pot detașa de hazul ei intrinsec.

Este totuși o epocă din care, din punct de vedere muzical, avem multe de extras. Sînt formații, cele de rock în special, care există [i] astăzi. [i] au plăsat muzica [i] eventual, s-au schimbat după vremuri.

Asta vine din esența rockului. Rockul nu poate exista dacă nu are ceva de spus, bun sau rău, pozitiv sau negativ, rockul este pînă la urmă un statement. Iar formațiile care au avut un statement [i] care au avut ceva de spus în anii '80 au ceva de spus [i] în anii '90. Este adevărat că ele au trecut printr-un proces de rebranding, adică Holografii anilor aceia nu mai este Holografii de atunci, cum nici Iris nu mai cîntă hard rockul pe care l cîntau în anii '80.

Cum [i] se pare campania unei firme de detergenți care, mizînd tocmai pe piesa Andei Călugreanu, Ce tînr ești, încearcă să învie un soi de nostalgie? E de bine, e de rău?

Eu cred că este un rău profund pe care l face această campanie, [i] nu în sensul recuperării Corinei Chiriac, a Angelei Similea sau a lui Dan Spătaru, ci prin sloganul pe care l-a afișat [i] care mi se pare sumbru. Dacă stîm puji [i] ne gîndim la ceea ce nsemnă „Parfumul anilor cei mai frumoși”, concluzia este, cred, destul de terifiantă.

care au luat-o, ca pe-o gripă pe vreme primăvărată, toți bășeții prezenți de 24 ianuarie la Iași, nici nu mai e nevoie de alte deraieri. Se aud sirenele prin tot orașul, de parcă s-ar fi deschis un front de război aici și lumea trebuie evacuată. Șoferii fac cozi imense de înjurături acompaniate de claxoane, ca și cînd s-a dat ordin de evacuare generală. Polițiștii comunitari din intersecțiile mari și-au luat figurile de filosofi pogorîți din dubă-n agora, supraveghind haosul general.

Nu am încă de unde să știu dacă, pină diseară, Băsescu se va pupa pe obraz cu Tăriceanu sau dacă Geană va da mîna cu aceștia, așa, în văzul poporului. Sînt însă convins că subiectul „24

LA LOC teleCOMANDA

Alex SAVITESCU

ianuarie la Iași” va fi ilustrat, ca-n fiecare an, cu imagini ale indivizilor din fruntea statului, jucînd Hora Unirii în Piața Unirii, ca într-o posibilă continuare la reclama despre coniacul Unirea. Pun deja pariu că în fundal se vor vedea băieți și fete dedicați trup și suflet marelui moment, îmbrăcați în portocaliu, galben sau în roșu, agîtînd steaguri și brichete. Și că vor fi date și imagini cu mult fum și oameni, gravitînd în jurul unor pahare cu țuică și al unor mici.

E aproape banal ceea ce am încercat să anticipez,

pentru că, în fond, tabloul ăsta ne este atît de familiar!

Îl vedem în fiecare an, în alte două momente: Zilele Iașului – prilej de pupat moaște în fața blitzurilor și 1 Decembrie – ocazie ideală de exersat pupat între șefii de partide, repetiție generală pentru 24 ianuarie.

Măcar din punctul ăsta de vedere, deraierile de tramvai din Iași seamănă cu momentele festive: au loc cu o periodicitate demnă de Guinness Book și, în general, implică foarte mulți martori fără voia lor.

RADU AFRIM:

„Pentru mine, retro este parfumul anilor '70”

Ce pvrere ai despre faptul c\ tot mai multe campanii de marketing se bazează pe muzica Epocii de Aur?

E foarte tare at t timp c t se bazează pe această muzic\, dar nu e tare at t timp c t sloganurile s nt de genul „Muzica celor mai frumoși ani”. Nu pot accepta asta nici cu cel mai mult umor din lume. -n plus, ce s\ zic, muzica era una, epoca era alta. Muzica anilor '80 era ns\ des- tul de sl\bu\, eu prefer muzica anilor '70 de la noi.

Ce piese ai folosit n spectacolele tale?

-n primul r\nd, muzica foarte bine lu- crat\ din acea perioad\ pe care eu o as- cultam c\nd eram copil [i care mi pl\ cea. Eu nu parodiez muzica acelor tim- puri, cum fac unii, ci chiar cred n ea [i cred c\ este ok, adic\ dac\ ascult\ o so- noritate Portishead ast\zi, poji s\]i dai seama c\ sun\ ca un Oschanitzky de pe vremuri. Eu folosesc, de exemplu, mu- zic\ cu Margareta P slaru, cu Lucky Ma- rinescu, cu Pompilia Stoian, toate gagi- cile astea care aveau niște voci mi\to, care au disp\rut pe parcurs [i care din cauz\ c\ au disp\rut [i n-au c\ntat n a- nii Ceau\escu profund, n anii '80, [i-au p\strat acel parfum al lor fresh. Deja muzica anilor '80 trzii n m\ mai interesează.

Cum ai ajuns s\]i mpletești personajele cu aceste piese?

Toate spectacolele mele s nt u[or auto-

biografice [i este logic s\ folosesc n ele sunetele pe care le-am auzit n viața mea. Nu contează c\ este un spectacol pe text de Shakespeare, pe text contemporan din Belgia, din Elveia sau din nord. E vorba de iubire n muzica aia, a[a cum la Almodovar e vorba de acela[i lucru. De fapt, Almodovar de ce le poate folosi pe ale lui, care s nt la fel de lacrimogene, la fel de melodramatice [i la fel de ok [i de mi[to ca ale noastre de atunci? Deci merge pentru orice feeling, n pies\ [i asta nseamnă, din punctul meu de vedere, s\ fiu post, post, postmodern [i tolerant n acela[i timp.

De ce a fost această muzic\ demonizată, cel puțin n anii '90?

Eu nu am acest feeling c\ ar fi fost demonizată. Dac\ mi dai un exemplu concret, poate]i spun de ce a fost demonizată o anumit pies\ sau nu. Eu cel puțin le ascult mpreună cu muzic\ electro de pe nu [tiu unde, cu drum n base-uri, cu hip-hop-uri, [i merg perfect. La mine n cap [i n ureche această muzic\ nu este deloc demonizată.

[tiu c\]ii foarte mult la piesa Mihaelei Mihai. Ce vrei s\ faci din mine. Ce mi poți spune despre această piesă?

Nu este un [lag\ r. Asta este problema: cele c teva [lag\re care erau difuzate zilnic la radio n anii '80 nu m\ prea interesează. Eu ncerc s\ g\sesc lucruri care au prospejime, nu m\ omor neap\rat

dup\ cele c teva [lag\re de genul *Magistrala albastr*, care nici nu erau ok. Muzica aceasta care avea mesaj comun- ist, mobilizator [i care este la mod\ prin Vama Veche, prin discotec\ nu mi-a pl\cut [i nici acum nu mi se pare simp- tatic\, deji toat\ lumea este nostalgic\ a comunismului. [i n Germania revine la mod\ tot ce era n Est, n RDG [i toat\ lumea este oarecum infestat\ de această chestie. Mie nu mi pl\cea.

Vrei s\ spui c\ un anumit tip de intelectualitate foarte t n\ ar putea s\ se foloseasc\, a[a cum se folosea de figura lui Che Guevara, [i de această muzic\?

Este vorba despre un snobism oarecum im- matur. Din punct de vedere muzical, aceste piese erau f\cute la norm\, ca [i produc-]ia industrial\ . Nu mai aveau farmecul, parfumul muzicii retro. Eu nu pot numi retro piesele anilor optzeci [i ceva, pentru cei foarte tineri pot fi retro. Pentru mine, retro este parfumul anilor '70.

S\ revenim la piesa Mihaelei Mihai...

Este o pies\ foarte bine instrumentată. Cine o va asculta, va observa ce instru- mental[e splendid\ are, ce voce ca lu- mea are Mihaela Mihai. Pot p\rea melo- dramatic sau patetic, dar eu chiar]in la această pies\ [i la altele, pe care nu]i le spun pentru c\ le voi folosi n c teva spectacole [i nu vreau s\ mi le ia altul nainte.

VALENTIN PANDURU:

„Au fost perioade de pură boemie și nu ar trebui să se uite”

De ce majoritatea vedetelor de muzică ușoară nu și-au găsit un loc în capitalism? Cele care au reușit să se adapteze au ajuns să prezinte emisiuni la televi- zor.

Pentru că snt epoci diferite. Epoca aceasta retro ar trebui însoțită și de un Gianni Morandi, de ceva cu Brigitte Bardot, de ceea ce se asculta în acea perioadă. Lumea se adaptează astăzi la Shakira, la Beyonce și la alți artiști de acest gen. Totul e trecător, iar cînd este nevoie se scoate din cutie, ca și acum, și se folosește ca atare.

De ce a fost nevoie? Vorbim de o modă lansată artificial a pieselor retro, cum le spui tu?

Da, este absolut artificială. A fost nevoie de o combinație de parfum cu detergent și, iată, acum s-a folosit și ceva muzică. A fost nevoie de bani, mai exact, pentru a gândi o campanie. Nu știu dacă e bună, nu mă bag, dar categoric este vorba doar de o campanie. Acum găsim în acest de- tergent un cd, în celălalt un ceas, un alt detergent spune că murdăria este bună și tot așa. Alegi ce îți convine din aceste mesaje.

Spuneai într-una din discuțiile pe care le-am avut că unul dintre motivele pen- tru care este aleasă această epocă este și acela că nu costă foarte mult să achiziționezi drepturile de autor pentru aceste piese.

Într-adevăr, dacă această campanie a ales să măreze pe mișcarea retro, exclusiv românească, este pentru că să deji drepturile de difuzare pen- tru această muzică nu este foarte scump. Artiștii români nu au fost nicio- dată pretențioși și se știe că nu li se dă cit merită. Au trăit într-o perioadă și au făcut lucruri excepționale. Muzica de altădată, combinată cu recla- ma, cu comercialul include un mesaj clar către gospodinele de odini- oară, care foloseau fie săpunul acela făcut în casă, la țară, fie acest deter- gent, unic în acea vreme. Și atunci e clar că nu este un mesaj pentru cei tineri, este cumva pentru cei care se bucură că pensia se mărește. Cred că toți avem în familie măcar un membru care spune: „Ehe, cum era pe vremea mea!”. Au fost niște ani pe care i-am putea clasifica cu siguranță de comunism, dar nu neapărat de dictatură. Au fost niște ani în care oa- menii s-au simțit totuși liberi să danseze, să se bucure de viață.

Iar multă lume nu asculta neapărat asta, asculta „pe sub mină”, cum se spune, diverse casete, benzi de magnetofon cu formații în vogă în Occident.

Nu știu ce să spun. Cred că în vremea în care Anda Călugăreanu cînta, majoritatea românilor erau fericiți să o asculte. Nu cred că nu se asculta. Mai tîrziu, în anii '80, a apărut acea opțiune pentru altceva. A existat și înainte muzica disco, dar venită tot din centrul Europei, tot din Franța, tot din Italia, tot din această zonă care ne-a adus pînă la urmă acest gen de muzică.

Ce s-ar întimpla dacă am separa muzica de versuri?

Cred că ține foarte mult de gusturi, pentru că este bine să nu uităm pe unde am trecut și ce s-a ascultat, este bine să dăm muzicii retro ce este al ei, așa cum la București și la Iași e bine să existe cartiere care să poată fi asociate cu această muzică – mă refer la arhitectura clădirilor. Din păcate, ele snt asociate astăzi cu fel de fel de zgirie-norți, cel puțin la Bu- curești, motiv pentru care uităm ceea ce am trăit, uităm cît de frumos sună aceste piese chiar dacă numai instrumental. Au fost totuși niște pe- rioade de pură boemie, de muzică, de distracție în vremuri grele și nu ar trebui să se uite. Atita tot.

Mihai Constantinescu și Olimpia Panciu într-un show TV din vremea lor de glorie

„Publicul românesc nu dorește numai muzică de bălăciță în dans”

Angela Similea a revenit în urmă cu trei ani în muzică, după zece ani de absență. Ea și-a lansat un nou album, intitulat *Lumea mea*, la care a lucrat împreună cu Ovidiu Komorniyk. Aflați din acest interviu cum se raporta atunci longeviva cântăreață la „industria muzicală” de după ‘89 și de ce credea, totodată, că „nu sîntem pierduți”.

Interviu realizat de R. Chiruză

Declarați, la un moment dat, într-un interviu, că nu mai doriți să reveniți în fața publicului. Ce v-a determinat să vă răzgîndiți?

Am fost pur și simplu bombardat de admiratori, care mi-au trimis zeci de semnale că nu sînt de acord cu această hotărîre a mea. Reacția a fost mai largă decît mi-am imaginat. Mi-au scris tîneri de 15 ani care

chiar mă certau, spunîndu-mi: „Noi de ce nu avem dreptul să ajungem la muzica dumneavoastră? Oare nu mai aveți nimic de spus? Ați spus că sînteți bunică, dar unde e bunica?”. M-au luat la judecată, au fost foarte duri cu mine, foarte duri. Iar faptul că Ovidiu (Komorniyk – n.r.) mi-a propus un asemenea proiect m-a determinat să revin asupra acelei idei. Timp de zece zile am tot discutat. Văzînd potențialul meu vocal, fizic [și a] mai departe, m-a întrebat dacă vreau să lucrăm la acest proiect. Am acceptat. Am terminat după nouă luni.

Urmează, totuși, [și] o reeditare a vechilor melodii?

Toată lumea mă întreabă asta, ceea ce înseamnă că se așteaptă foarte mult. Noi ne gândim să preluăm această idee, dar nu dorim să ne grăbim, pentru că mai avem de făcut piese noi.

La lansarea albumului Lumea mea au participat foarte mulți tineri. Cum ați perceput acest lucru?

M-a bucurat, am fost chiar fericită. Vedeați, asta înseamnă că nu sîntem pierduți [și] că filonul românesc, ca filonul de origine adevărat [și] specificul nu sînt pierdute. Asta arată că publicul românesc vrea să se regăsească, nu dorește numai muzică de bălăciță în dans, fese goale în dansatori. Doresc un mesaj, și melodia nu mîrșă de pe acest ultim album al meu, *Cuvîntul tău*, pe versuri de Gheorghe Popa, este de o profunzime zdrobitoare. Acum, majoritatea versurilor sînt facile, au o singură întinț: sexul. Or, nu e numai asta.

Apropo de acest aspect, în februarie 2004, a apărut o carte intitulată Alternativa pop-dance. De la Angela Similea la 3Sud-Est. Ce credeți că a pierdut [și] a câștigat muzica românească pe acest drum?

Uite, n-am [tiut de această] carte, dacă mai există o astfel de comandă [și] eu. Muzica românească a câștigat libertate, după 1989, dar a pierdut originalitate. Ce se compune acum, prin computer, este o influență puternică a modei americane, engleze [și] așa

mai departe, preluate nu în cel mai fericit mod. Dar asta nu înseamnă că nu au apărut [și] piese foarte bune, creații bune, chiar dacă nu au filon original.

de vinil cu muzica dumneavoastră. Credeți că vi se potrivește locul în acest muzeu?

–mi dați numai veți care mă tulbură. Am să vă povestesc un lucru. Cînd am ieșit prima oară în turneu în Germania, cu Ovidiu Komorniyk, prima oară după Revoluție, a venit la mine o familie și-i dau autograf. Vroiau să le semnez pe coperta unui vinil de acum 30 de ani. Ei plecase-ră de peste 20 de ani din țară. Or, un om, cînd pleacă de undeva [și] se duce în altă parte, nu poate să [și] ia [și] cîșel, [și] purcel, nu poate să [și] ia casa în spate. Vă imaginați ce a însemnat pentru mine să văd că au luat în acest album? Probabil că acesta e răspunsul la o astfel de întrebare.

Spuneți că s-a pierdut originalitatea, dar [și] înainte de 1989 existau influențe din exteriorul României.

Prea puțin, oricît. Atunci era doar ideea că sîntem influențați, dar la bază era zona asta intracarpatică.

–n București a fost inaugurat acum ceva timp o expoziție dedicată vieții private în comunism, iar printre obiectele plasate acolo exista [și] un disc

» „Stau la 30 de kilometri de București. Se aude și un tractor, am trei cîini, cocoșii cîntă cînd dau interviuri dimineața pe la radio, e o viață frumoasă.” – Angela Similea

CLASAMENT

Într-un sondaj online realizat de site-ul www.musiclines.ro, la întrebarea „Care este cea mai bună solistă din muzica românească?”, Angela Similea a fost desemnată pe locul al doilea, cu 30,89% dintre opțiuni. Ea a fost devansată doar de Paula Seling, votată de 41,08% dintre vizitatori. În același sondaj au mai fost incluși artiștii Margareta Pîslaru, care a primit 7,32% din voturi, Corina Chiriac, pentru care au optat numai 1,27% dintre cei întrebați, sau Mirabela Dauer, aleasă de 2,55% dintre votanți.

BIBLIOTECA DIN PETRILA DE ION BARBU

radu tudoran

TOATE PÂNZELE SUS!

rfi
romania

București **93.5fm**

Iași **97.9fm**

Craiova **94fm**

Cluj **91.7fm**

radiofrance**internationale**

Cultura își face loc în peisajul vorbelor despre vorbe.

În fiecare vineri, de la 17.10, **Art Cultura:**
o dezbatere pe teme culturale moderată de Dan Pîrșu.

Toată diversitatea lumii! www.rfi.ro

Florinel, apucă-te de jucat!

Antoaneta Zaharia

E 'nalt, sexy, are o voce [optit], pe scurt – „care te furv...” Te 'ntrebi: ce e cu b'iatul ăsta? Era celebru de c'nd s-a n'cscut [i de asta nu se poate sc'pa! Am zis! Ce-i lipsea? A lucrat 'n teatru, dar [i-a dat demisia! Hmm... At']ia aljii umb\ cu limba scoas\... dup\ un loc 'n teatru [i el [i-a dat demisia?! (i ce face? O ia pe cont propriu! Mersi... [i permite... c'nd stai 'n g\ Ci[migiu [i tat\l t'vne e cine e, normal c\-j] permi]i...

Ce mai face? Traduce, joac\ 'n propriul spectacol, monteaz\ chiar el [i-i regizeaz\ pe aljii. La Green nu mai erau locuri pentru c]i oameni doreau s\ vad\ *Sex, Drugs, Rock & Roll*. Criticii de teatru 'l premiaz\ la UNITER [i uite a]a mi[carea *underground* a fost recunoscut\ absolut, oficial! Vezi, dom'ne, c\fac teatru [i 'ia care joac\ prin beciuri!?!]! Apoi se apuc\ de regizat, de f'cut filme, scrie scenarii, mobilizeaz\ oamenii [i chiar are filmul 'n buzunar! (i, ca un arc peste timp, se 'mpac\ cu sine [i joac\ 'mpreun\ cu tat\l s'u 'n propriul s'u

film. Inijiative multe, rezultate multe! Pe cont propriu [i cu succes, at't c't se poate ob]ine 'n România... Ce-i mai trebuie b'iatului ăsta sexy [i cu talent? S\l vedem la televizor? Nu cred c\ i-ar plăcea postura asta, el care se declar\ at't de „fără compromisuri”, 'n nici un caz nu va ap'rea la televizor 'n subcultura de produc]ii de divertisment [i telenovele pe care o vedem zilnic pe micile ecrane. Poate la teatru iar, pe scena mare pe care a p'v'sit-o sau pe scenele mici 'n care sigur este a[teptat cu bra]ele deschise! Da! Asta cred c\ 'i lipse[te

acum [i asta cred c\ a[teapt\ cei care l-au admirat [i apreciat acum c]iva ani: s\ joace iar, mult, diferit [i surprinz'tor, s\ ne 'nc nte, s\ r dem, s\ z mbim, s\ pl n-gem de felul 'n care un b'iat sexy d\ la o parte coaja aparen]ei [i dezv\luie altceva, acel ceva at't de uman, [i cald, [i aproape, pe care 'l c'ut\m cu to]ii c'nd venim la teatru.

Pe scurt, Florinel, apuc\-te de jucat, acum c'nd nu mai vrei s\ demonstrezi nimic, acum c'nd nici m'car]ie nu mai trebuie s\-j] demonstrezi nimic. Acum 'm ne doar timpul care cere un pre!

ARTISTUL ASOCIAT

- Săptămîna 1 – Interviu
- Săptămîna 2 – Text de autor
- Săptămîna 3 – Criticii despre...
- Săptămîna 4 – Colegii de breaslă despre...

ianuarie –
FLORIN
PIERSIC JR.

C`teva cuvinte

Bogdan Nechifor

Ne-am cunoscut anul trecut la un concurs de teatru pentru liceeni, la Timișoara. Era în iuriu. Purta un batic hazliu. Colegii spuneau că e plin de fumuri. Fumează mult. Am prezentat un monolog acolo. Se pare că i-a plăcut, pentru că mi-a strîns mîna și mi-a zis că o să mai vorbim pe mail, că o să ținem legătura. Mi-a dăruit și *Fix Alert*, film la care sora mea mai mică a rîs copios.

Nu prea am comunicat prin mail, pentru că nu prea aveam ce să-i scriu. Faptul că sora mea rîde mult nu mi se părea relevant. Pînă la urmă m-a sunat la puțin timp după începerea școlii, fără să știe că intrasem aici la facultate, și mi-a propus să vin de la Turda la București, pentru două săptămîni, să repetăm o piesă. Mi-a părut bine că putem lucra împreună. Fără drum. Început de drum.

Pe deasupra, propunerea lui a venit cum nu se putea mai bine, într-o perioadă în care eram total dezorientat (oraș nou, oameni

noi... vîrsta). Și acum sînt la fel de... în căutare, dar colaborarea la *Opposites Attract* este delicioasă. Domnul regizor, într-un duet superb cu Dorina Chiriac, a reușit să adune o echipă extrem de frumoasă alături de care am petrecut momente grozave.

Este un om bun. Pentru mine e suficient. Cineva îmi spunea că oamenii grași sînt buni. Florin e o excepție. Și îi place să fie așa. Și îi stă bine. Neîncadrat. Nu crede că rama e importantă, ci senzațiile-culori pe care le transmite.

Nu-i place să stea închis în sertarul lui cu proiecte. Joacă zaruri și cărți. Pe o parte din ele le are așezate strategic în mînecă. De obicei așii. De la mansardă în sertar. Din sertar în mînecă. Din mînecă spre suflete. Face „cloncl” din degete cînd te salută, atent să nu elibereze aripile așilor decît la momentul potrivit. Mai potrivit, Florin e omul care știe să stîrnească o flacără vie folosind chibrituri mici.

„Suplimentul de cultură” a lansat o campanie nouă: „Artistul asociat”. Timp de o lună, un artist selectat de echipa revistei va fi promovât în paginile publicației, cititorii puțînd stabili o relație directă cu acesta.

» DECEMBRIE: SCRIITORUL DAN LUNGU. Cea mai recentă carte a sa, *Sînt o babă comunistă!*, va fi ecranizată de Stere Gulea anul acesta. Unul dintre cei mai cunoscuți și traduși autori contemporani, în general tot mai dificil de găsit prin țară. Coordonatorul lunii: Diana Soare.

» FEBRUARIE: DANIEL KNORR. Knorr este unul dintre cei mai cunoscuți artiști vizuali din spațiul european. S-a născut în 1968 la București, trăiește și lucrează la Berlin. Coordonatorul lunii: Constantin Vică.

Cîștigați unul dintre DVD-urile cu autograf oferite de Florin Piersic jr.!

Sînteți invitați să comentați pe marginea paginilor dedicate campaniei, prin e-mail: supliment@polirom.ro, pe site-ul www.supliment.polirom.ro – secțiunea „Artistul asociat” sau prin poștă: Iași, B-dul Carol I, nr. 4, etaj 3, CP 266. Data limită de expediere a mesajelor: 26 ianuarie. Cele mai bune mesaje vor fi recompensate cu un DVD *Eminescu vs. Eminem* și un DVD *Fix alert*, premii oferite de Florin Piersic jr.

PUBLICITATE

SEMNU CRUCII – TEMA CENTRALĂ ÎN FILMUL REALIZAT DE DAN ACOSTIOAEI

Un gest intim afi[at cu non[al pe strad\ denot\ ipocrizie

Interviu realizat de
Anca Baraboi și George Onofrei

„Înainte de a-ți adresa prima întrebare, am să citez din textul curatoților expoziției Illuminations, Lucy Askew [i Ben Borthwick: „Filmul vorbește despre persistența spiritului mistic [i a valorilor tradiționale în societatea românească, în ciuda eforturilor susținute de modernizare. Noua «fervoare» religioasă este, în fapt, un răspuns trziu la cenzura comunistă etc. Sun\ destul de dur. Ce ai făcut de ai determinat curatorii să spun\ asemenea lucruri?»

Demersul meu este destul de simplu. Filmul *Crossroad* (R\scruce) pe care l-am prezentat la Londra, la Tate Modern, durează numai 3 minute [i jum\tate [i consist\ într-o serie de imagini ce nf\j[ieaz\ foarte mulți oameni – insist pe cuvntul „foarte” –, care [i fac semnul crucii atunci c\nd trec pe lng\ biserici din Iași. Este un ritual pe care [i n\ înim tot mai des [i tocmai asta este foarte surprinz\tor [i mi-a

» **Illuminations a fost organizată într-o galerie relativ recent, de vreun an, și care funcționează special pentru asistent curators, curatorii adjuncți din Tate, pentru a le oferi oportunitatea să aibă și proiecte independente. Lucy Askew și Ben Borthwick sînt asistent curators la Tate.**

atras atenția în momentul în care m-am hot\rt să realizez această lucrare. Pe la începutul anilor 2000, c\nd mi-a venit ideea să surprind acest gest într-o lucrare video, m\ g\ndeam c\ e pe cale de dispariție. De fapt, de fiecare dat\ c\nd am nam momentul nceperii lucrului, [i venea în minte ideea c\ va disp\rea.

Cum interpretezi simbolic acest obicei?

Exist\ mai multe explicații din punctul meu de vedere. Una dintre ele ar fi c\ toat\ această credin\ crescut\ în poporul român a fost reprimat\ în perioada comunist\ [i a revenit în verv\ dup\ 1989, ca un fel de răspuns la starea de oprimare care a existat atunci. Pe de alt\ parte ns\, cred c\ exist\ [i alte explicații, pentru c\ cei care au v\zut filmul – el a fost prezentat la Iași, la Galeria Vector, în cadrul unei expoziții – au putut observa c\ cei ce [i fac cruce provin din diverse clase sociale, au diverse pregătiri, s\nt de vrste foarte variate.

În ce locații ai filmat?

În fața Mitropoliei, în fața Bisericii Trei Ierarhi, în fața Bisericii Golii [i nu numai. Am parcurs chiar o parte din traseele tramvaielor ieșene [i am filmat oamenii făc\ndu-și cruce. Probabil c\ mulți au observat c\ oamenii [i fac cruce c\nd trec prin fața unei biserici, deși s\nt în tramvai. Uneori, un tramvai întreg reproduce acest gest mai mult sau mai puțin mecanic. Ca să revin la motive, cred c\ motivul pentru care tinerii [i fac cruce azi se datorează în mare m\sur\ sistemului nostru educațional, care permite predarea religiei în coli, [i nu numai a religiei, pentru c\ acesta ar fi un lucru de apreciat.

M-a contrariat puțin verbul pe care l-ai folosit: „sistemul educațional permițe”. Educația religioasă are o tradiție [i în culturile occidentale, nu e o g\selni\ de-a noastră.

Da, dar eu n\sumi [i cei care au fost educați în România dup\ 1989, care au prins

ani de gimnaziu sau de liceu dup\ '89, au trecut prin această experien\ de a avea o disciplin\ în curricula [colar\, care ar putea fi denumit\ mai degrab\ catehism dec\ istoria religiilor sau educație religioasă. Adic\ nu este deloc permisiv\ [i tolerant\.

Exist\ [i o disciplin\ separat\, istoria religiilor.

Probabil, dar vedeți c\ în Occident exist\ deja foarte multe discuții atunci c\nd apar în coli semne religioase care aparțin unui singur cult.

Am avut [i noi o întrebare dezbateră legată de prezența icoanelor în coli.

Exact. [i probabil c\ vor apărea tot mai multe dezbateri de acest gen în spațiul public românesc.

Deci dincolo de simbolistica pe care fiecare poate să o interpreteze viziondu-și filmul, [i-ai pus întrebări legate de nv\m\ntul religios [i de felul în care ne comport\m în general [i în care societatea ne oblig\ să acțion\m religios. Am njeles bine? S\nt un elev disciplinat?

E[ti un elev foarte bun. Cred c\ ai explicat mai bine sensul lucrării dec\ t\ puteam

face eu. Bine, exist\ foarte multe interpretări. Chiar zilele trecute am citit un articol foarte frumos scris de Cristina Modreanu, care interpretează foarte bine acest film. Un gest at\ de intim care este manifestat cu at\ta non[alan\ în spațiul public devine un gest ipocrit [i golit de substan\.

S-a scris destul de mult [i nu numai în presa românească despre proiectul tău Crossroad (R\scruce). Care este conjunctura prin care ai ajuns să fii ales de cei doi curatori pentru expoziția lor de la Tate Modern?

Pregătirea expoziției a durat aproape doi ani. În 2005, Ben Borthwick a petrecut ceva timp în România. Era coleg cu o curatoare de la noi care a studiat la Londra, iar ea i-a facilitat o vizit\ de lucru, lui [i unui alt grup de curatori. A venit astfel [i la Iași [i ne-am cunoscut în cadrul unei prezentări de art[ie.

S\nt mulți, s\nt pușini artiștii vizuali români care ajung să participe la astfel de expoziții la Tate Modern?

Pn\ în acest moment, eu cunosc trei artiști români care au fost prezenți la Tate. Este posibil să existe mai mulți, dar n\ evenimentele importante, în ultimii 3-4 ani,

au fost Dan Perjovschi, Matei Bejenaru [i subsemnatul.

Deci mai [tii trei, printre care te numeri [i tu... Cum a fost acolo?

C\nd spui Tate, cei care cunosc instituția respectiv\ se g\ndesc probabil la Sala Motoarelor, care este un spațiu enorm, de 140 m/45 m n\jime, ncap dou\ blocuri de 10 etaje acolo. Tate reprezint\ ns\ [i alte spații care exist\ în cl\direa enorm\ de pe malul Tamisei, dar care nu s\nt at\ de mari ca Sala Motoarelor sau ca alte spații în care s\nt expozițiile permanente. *Illuminations* a fost organizat\ într-o galerie care a fost deschis\ relativ recent, de vreun an, [i care funcționează special pentru asistent curators, curatorii adjuncți din Tate, pentru a le oferi oportunitatea să aib\ [i proiecte independente. Lucy Askew [i Ben Borthwick s\nt asistent curators la Tate. Duc greul multor expoziții de anvergur\ în muzeu, ns\ de cele mai multe ori nu au posibilitatea să se manifeste independent. [i atunci această galerie supliment\ o aren\ a muzeului. Dar chiar [i a[ia fiind – adic\ o galerie de dimensiuni mai mici raportat\ la spațiul enorm al lui Tate Modern –, ea ar fi o galerie foarte mare [i în București, nu numai în Iași.

Expoziția a mai inclus patru videoclipuri: o artist\ din Afganistan, Lida Abdul, un grup de artiști din Argentina [i Statele Unite – caraballo-farman –, o artist\ din Franța, Valérie Mrejen, [i un artist american, Sanford Biggers. Lucrările [in de ritualitatea religioasă în relație cu sistemul economic, cu evenimentele politice. Fiecare dintre aceste filme face apel la gesturi care, dup\ p\vrerea mea, se consider\ c\ au rezisten\ în fața unor sisteme de g\ndire sau de conduit\ social\.

De exemplu, protagonistul videoclipului Lidei Abdul – lucrare de 12 minute – este un b\șiețel afgan care dansează ca un dervish, dansul acela rotitor, în mijlocul cl\dirii ruinate a bibliotecii din Kabul, toate acestea pe fondul sonor produs de un elicopter militar. Este o lucrare

Pînă pe 24 februarie, Dan Acostioaei participă la expoziția de grup *Illuminations* de la Tate Modern, cu lucrarea *Crossroad*

DE VORBĂ CU MEFISTO

„Nu mi s-a întâmplat să îmi ceară ceva un regizor și eu să zic nu”

Pe Ofelia Popii am așteptat-o, într-o duminică seara, la cabinele actorilor, după ce interpretase rolul Mefisto din *Faust*, în regia lui Silviu Purcărete. Și-a spălat „pielea” roșie de drac și a apărut ca un înger: blondă, veselă, modestă.

Interviu realizat de
Veronica D. Niculescu

Toate cronicile la Faust au fost favorabile și toți în unanimitate spun despre Ofelia Popii că face un rol remarcabil. Cum este pentru tine să fii Mefisto, ce înseamnă acest rol pentru tine?

Nu știu, eu poate nu m-am trezit... Nu e o schimbare foarte mare în mine, personală vreau să spun, dar ca artist sigur că simt îmbunătățiri. Am o vagă idee despre cum ar trebui să merg mai departe și m-a făcut să visez, încă de când am aflat că o să joc, dar mai ales acum. M-a făcut să joc mai bine, mai profund, mai de calitate, cred. În rest, în viața mea de zi cu zi nu pot să zic că mă afectează foarte tare.

E un rol foarte solicitant, face apel la multe dintre calitățile tale. Ce îți s-a părut cel mai greu?

La repetiții, făcând totul încet cu încetul, n-am avut niciodată senzația că e greu, că vine ceva ce nu pot să fac. Și eu în general mă arunc, dacă mi se cere ceva, fac, nu stau să mă gândesc că o fi greu, n-o fi greu, deci n-am simțit nici o dificultate în nici un moment.

Lumea se miră, uite ce fac actorii, se tirăsc sub scenă, se cațără...

Nu, nu, și mai ales fizic. Dificultatea a fost pentru mine adâncimea personajului, cumva. De fapt, nu dificultate, mai degrabă o provocare interesantă care mi-a plăcut cel mai tare.

Ce simți că ai învățat lucrind cu domnul Silviu Purcărete?

Am învățat, în primul rând, să fiu lejeră. Eram destul de îngosată... Nu pot să zic, și acum îmi pun probleme, normal, dar sînt mult mai degajată cumva. Tocmai felul lui de a fi, foarte lejer, să o luăm încet, m-a dus mai departe decât m-ar fi dus un chin sau o muncă îndrăgă. Nu spun că m-am delăsat, nici vorbă de așa ceva. Dar mi-am dat seama că trebuie să ai mereu o distanță, mică, dar să o ai tot timpul. Avînd acest control, e bine.

Cu domnul Ilie Gheorghe cum este colaborarea?

Foarte bună, e un partener excelent. E foarte receptiv, și el tot așa, se aruncă imediat, acceptă orice propunere, e extraordinar, un foarte bun partener.

Sînt colegi ai tăi care spun că Ofelia face orice pentru un rol.

Încă nu mi s-a întâmplat să îmi ceară ceva un regizor, „fă asta”, și eu să zic nu. Poate nici ei nu au cerut ceva imposibil pentru un om. Probabil cînd cer este o speranță că se poate împlini. Și atunci mi se pare normal, da, fac tot ce pot ca să ajung la rezultatul acela. Și mi se pare normal să gîndești așa ca actor, nu mi se pare ceva deosebit asta.

La ce spectacole joci acum, în paralel? Te solicită foarte mulți regizori mari.

Pescărușul de Andrei Șerban, *Electra* domnului Mihai Măniușiu, am început *Hamlet* cu Radu Nica, sîntem în repetiții, este și *Balul* lui Radu Nica, mai avem *Trilogia evreiască* unde eu joc doar în *Experimentallov...* Sînt destul de multe... E solicitant să treci de la un rol la altul, dar noi avem o politică, mie mi se pare foarte bună, niciodată nu începem un spectacol fără să repetăm cu o zi înainte sau chiar în ziua spectacolului. E mult mai ușor așa, nu simți că e o muncă...

În timpul liber ce faci?

În timpul liber merg la studenți, pentru că predau „Expresie corporală” la Actorie, anul doi. Și dacă mai rămîne timp liber și după asta, atunci îmi place să mă uit la filme.

„NU AȘ PĂRĂSI TEATRUL DIN SIBIU”

Spunea domnul Constantin Chiriac că, după un an cum a fost 2007, cu astfel de colaborări și vizibilitate, a fost întrebare dacă nu se teme că actorilor li se vor face propuneri să plece în alte țări. Tu ai accepta propunerea să pleci la un teatru european?

Mi-ar plăcea să joc într-o limbă străină, dar nu cred că e același lucru... Deci așa accepta un proiect, dar nu așa părăsi teatrul din Sibiu. E un teatru unde se întîmplă lucruri, mi-e foarte drag, mă ațeș de oameni și de locuri, domnul Chiriac manageriază foarte bine, aduce

Am o colecție impresionantă de filme și îmi pun pe DVD. Am regizorii mei preferați, îmi place foarte mult Fellini, îmi plac și cei gen Greenaway... Nu prea îmi plac filmele ușurele, mă enervează, am senzația că pierd timpul... În timpul ăla pot face ceva mai bun. Nu mai am nici vîrsta, nici energia să consum un timp, să văd prostii sau emisiuni...

Acum vreo doi ani, cînd stăteam de vorbă și te întrebam ce i-ai cere peștisorului de aur, spuneai că îți dorești să joci pentru Andrei Șerban. S-a îndeplinit între timp, chiar foarte repede. Acum care ar fi dorința?

Acum mi-aș dori foarte mult să joc într-un film și să mi se ofere și mai departe șanse precum cele de anul trecut. Să mă ajute Dumnezeu cu inspirație, să fiu sănătoasă... cred că am zis mai multe decît ar accepta peștisorul!

regizori și proiecte mari. Dar mi-ar plăcea să am colaborări, pentru că e o deschidere.

Lumea te știe de pe scenă. Ce ai vrea să știe despre tine, cum ești tu, Ofelia, dincolo de scenă?

Mi se pare că, oricum, cele mai interesante lucruri despre mine tot pe scenă le zic. Să știi că celelalte lucruri despre mine nu sînt la fel de interesante ca și cele vizibile pe scenă. Nu cred că așa avea ceva deosebit de spus, cred că sînt un om destul de normal.

CREPUSCUL CIVIL DE DIMINEAȚĂ

Emil BRUMARU

Aș fi vrut să scriu în așa fel...

Aș fi vrut să scriu în așa fel, încît fiecare cuvînt, auzit (mai ales cel șoptit...) să-și lase ultima silabă pe pat, moale, amețită, sfîrșită într-un abandon plin de promisiuni și împliniri tainice, pătrînd așternuturile în lumina copleșitoare a după-amiezii de atunci, din copilărie... Mama, răbdătoare, mare, albă în capotul lejer, verde, mă momea mereu să dorm în timpul zilei, măcar un sfert de oră. Se culca lîngă mine, imbiatoare, deja ațipită, învelindu-ne pe amîndoi cu un cearceaf subțire... Se auzeau, de afară, acariii (Bujoreanu și Munteanu), înjurînd domol, ca într-un descîntec infinit, duios aproape, folosind cele mai grele vorbe, da, boscorodind acele (macazele!); neunse cu păcură cînd trebuia, se înțepeau, duceau trenurile halandală pe linia secundară... O, dar pe cine nu înjurau ei? Înjurau indescriptibil de amănunțit semaforul cu un braț verde și unul roșu, țeapene și ele... Înjurau fructifer un prun pipernicit de pe peron, pururi jefuit de poamele verzi, acre, nelăsate să crească, halite de pofticioși... Înjurau pe Lunaea (vacă mulsă de formidabila Profira), împingînd-o în grajd, ea făcînd fițe, nedorind să fie închisă, pusă la iesle... deși odată ajunsă acolo, începea să rumege lent, meditativ, finul proaspăt... O înjurau, strecurînd propunerii licențioase, chiar pe Profira care ridea larg, cu dinții albi, cu strungăreață, scaldăți de o salivă abundentă... Înjurau chiștoacele de țigări „Plugare”, lăpte în cite un scuipat gros, mătîrîndu-le, ca să fie pietrișul curat în fața haltei prin care treceau doar marfare și, arareori, trenuri mixte, staționînd un minut... (Iar taică-meu, cu chipiu țanțos, cu uniformă cu nasturi lucitori, bombați, avînd ștanțați pe ei o roată aurie cu aripioare, mîndru de rostul lui pe pămînt, ridică paleta rotundă în aer, dînd „plecarea”... salutînd cu mina la cozoroc, surizător, nemișcat, zeu

minusul a pustietății feroviare, pe mecanicul locomotivei, pe fochist, pe conductorul blegit de inactivitate... așa... pe toți călătorii și călătorele înciorchinate la geamuri...) Dar cu cel mai strașnic năduf înjurau o fîntină seacă, înfundată cu mortăciuni, puțînd feeric vara, adăpostind cuiburi de rîndunici – țîșneau pe neașteptate în stoluri ciripitoare și cotropeau „zonele”, locurile acelea de-a dreapta și de-a stînga haltei, doldora de buruiene mîncate de noi, copii lacomi... Curios, tata nu înjura, asta fiind, bănuiau eu, invidios cumva, un apanaj exclusiv al lui Bujoreanu și Munteanu... cam beți permanent... O singură dată l-am auzit, într-o noapte limpede ca ziua, din cauza lunii ce inunda geamurile, alintînd-o deșucheat pe mama (dormeam cu ei, de frică, în aceeași odaie spațioasă, centrală, deși mai existau cîteva camere goale, cu paturi largi, umplute cu perne...), îndemînd-o ca pe-o iapă devotată: „Hai, Liza, hai Lizanca mea, hai...” și urma un lanț împodobit de nerușinari dulci și necunoscute mie încă... Profira, originală, avea un blestem de pomină, cînd o scoateam din sărite: „Căca-ți-ai plămîni tăi să-ți caci, vrăjmașule!”. Am fost șocat prima dată. Apoi, înduplecată, iară, mi-a povestit că a avut un frate bolnav de tuberculoză, frate mai mic, care o ura, murînd încet, ciudat... Și-a căcat plămîni, zicea Profira, holbînd ochii verzi, îngrozindu-mă... cu asemenea final... Culmea e că pe mama, învățătoare, cu bucle castanii, dureros de feminină, îndrăgostită de cineva de la oraș, ei, pe mama, am auzit-o tot o dată înjurînd o cloșcă ce-o ciupea de cite ori se nimerea pe lîngă cuibar: „Futu-ți ouăle tale să-ți futi”, a izbucnit antologic, exasperată, cu mina însingerată de clonțut dement... Copilărise pe maulurile Nistrului...

Europa noastră? (I)

„Această carte este o povestire despre nașterea unei anumite obsesii. Ea se referă la spațiul unor «țări de rangul al doilea», adică la acea Europă «mai rea» și totodată «mai tînără». Cînd comunismul a luat sfîrșit și s-au

deschis granițele, am început să călătoresc în estul și sudul Europei, deoarece instinctul mi-a șoptit că tocmai aceste părți de lume reprezintă o provocare pentru imaginație.” (Andrzej Stasiuk)

Bogdan-Alexandru Stănescu

El bine, nu 'n cartea de faj\ scria Stasiuk frazele de mai sus, ci 'n Europa mea, volum mo[it 'n colaborare cu Iuri Andruhovici. -ns\ citatul mi s-a p[rvut suspect de potrivit pentru a prefața un comentariu pe marginea c[r]ții ap[rvute la RAO. C[V]torind spre Babadag este, 'nainte de orice, afirmarea unei obsesii dar [i, f[r]\ t[vgad], continuarea unui proiect perso-

nal. Un proiect care, inițial, m-a l[svat mas[cl]: adic\ de ce tu, un scriitor polonez de prim\ m'n\, cu world rights

v'ndute la Suhrkamp, ai vrea, odat\ ie[it din m'zga asta numit\ Europa de Est (mai corect ar fi Europa Central\ 'n cazul de faj\, nu?), s\ te afunzi 'n acela[i areal simbolic? S\ fie o treab\ trendy? -ntr-adev[r, Europa de Est a 'nceput s\ v'nd\... Au 'nceput s\ v'nd\ [i romanii, [i polonezii, [i bulgarii. Ba, a[putea spune, Occidentul a descoperit o min\ de aur. Fresh stories, new mentality... Lumea nou\, lipsit\ de Columb, lipsit\ de Cortez (Stalin excluded)!

Ce dracu e de descoperit într-un teritoriu mort?

Dar cum vine treaba asta, c'nd datele imediate te contrazic? Nu avem fresh stories, toate-s vechi [i nou\ toate. Europa asta e mai veche dec't a lor. Pove[ti]le noastre s'nt mai plictisitoare dec't ale lor. Sau ceea ce punem noi pe firmament ca fiind brand new e deja fumat 'n Occident. Sau ce dracu e de descoperit 'ntr-un teritoriu mort? P[Vi, se pare c\ e: se pare c\ un]ran

sprjinit de gard, fum'nd nu [tiu ce]igar\ f[r]\ filtru comunist\, care l'regret\ pe Ceau[escu („A[c\ n-am mai spus nimic, c[ci] ce-a[mai fi putut spune, de vreme ce ap[rusem acolo, la acel gard, ca un mic semn al inegalit\]ii, ap[rusem [i aveam s\ plec atunci c'nd a[fi dorit, l[sv'ndu-l pe acel b[tr'n 'n haine ponosite, cu]igara lui leftin\ arz'ndu-i 'ntre degete, pe drumul plin de gropi dintre frumoasele case de lemn seculare, salvate printr-un capriciu al istoriei, cu toate c\ locuitorii lor nu]inuser\ la asta cu orice chip. Deja nu mai spuneam nimic. Ascultam doar pove[ti]le mustind de nostalgia dup\ dictator. Puterea trebuie s\ se reveleze printr-o 'ntrupare concret\ [i, atunci c'nd cap[Vi] deja o figur\ real\, trece dincolo de bine [i de r[ul. To]i s'ntem copii orfani ai vreunui 'mp[rvat sau dictator.], e c'teod[cl] mai important dec't faptul c\ un mare romancier american scrie, utiliz'ndu-[i] imagina]ia cea premiat\, despre un terorist arab sau african. A[a e? Eu nu [tiu care ar fi calea cea bun\]. S'nt, pur [i simplu, dou\. Lumea lor [i lumea noastr\]. A[a e? Ia[]i nu [tiu. Pentru c\ mie cartea lui Stasiuk 'mi pare a fi o extrem de pervers\ (a se citi inteligent\)] rediscutarea a canonului. Asta pentru c\ un prozator cump[rvat de Suhrkamp (adic\ blagoslovit cu amprentele dumnezeie[ti] pe cre[te]t) public\ o carte despre fantomele care b'ntuie Europa noastr\]. Pentru c\ are tupeul de a afirma c\ Europa asta e altfel. Pentru c\, 'n ciuda naționalismelor de orice fel, are acela[i tupeu, de a scrie negru pe alb, c\ s-ar putea s\ avem ceva 'n comun, noi, \[tia, am'vr]iii... (i c\ acel ceva poate fi subiectul unei c[rv]i fascinante.

De ce fascinante? Pentru c\ Stasiuk ia urma marilor scriitori „na]ionali”, pentru c\ umbl\ pe urma lor [i pentru c\ r[um]ne, de exemplu, 'n R[]inari, cu amintirea bogodier, a mirosului de oaie, cu amintirea unor

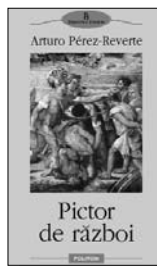
SEMNAL

Alaa al-Aswani, *Blocul lakubian*, traducere din limba arabă și note de Nicolae Dobrișan, colecția „Biblioteca Polirom”, Editura Polirom, 328 de pagini, 37.95 lei

Dup\ *Versetele satanice*, o nou\ privire critic\ asupra societ\]ii islamice: *Blocul lakubian* – cartea care s\ la baza ecraniz[rii cu acela[i nume, cel mai scump film din istoria cinematografiei egiptene, prezentat [i 'n Rom[nia, la TIFF 2006.

Cel de-al doilea roman al lui Alaa al-Aswani, *Blocul lakubian* (ap[rvut 'n 2002), a provocat dezbateri aprinse, r[um]n'nd de atunci cea mai bine v'ndut\ carte 'n limba arab\, tradus\ 'n numeroase alte]vri [i transformat\ 'ntr-un film egiptean de succes 'n 2006. Romanul prezint\ o imagine plin\ de ironie a Egiptului modern prin intermediul locatarilor unui bloc din centrul Cairoului. De la fiul pios al portarului, aristocratul sc[rv]tat [i intelectualul homosexual la vagabonzii refugia]i pe teras\ [i afac[er]ii f[r]\ scrupule care de]in pr\vlile de la parter, fiecare personaj reprezint\ o falet\ a Egiptului modern – 'n care corup]ia politic\, averile c[]tigate ilicit [i ipocrizia religioas\ se conjug\ cu arogan]a [i agresivitatea puternicilor zilei, iar idealismul tineresc se poate transforma cu repeziune 'n extremism.

Arturo Pérez-Reverte, *Pictor de război*, traducere din limba spaniolă și note de Ileana Scipione, colecția „Biblioteca Polirom”, Editura Polirom, 312 pagini, 26.95 lei

Un nou titlu semnat de Arturo Pérez-Reverte, scriitorul ale c[rv]ui c[rv]i au fost traduse 'n peste patruzeci de]vri, tirajele dep[]nd 'n c\ de acum c\]iva ani dou\ milioane de exemplare.

Pictor de război (2006) este unul dintre cele mai tulbur[toare [i mai intense romane ale lui Pérez-Reverte. 'n sudul Spaniei, 'ntr-un turn de pe]rmlul Mediteranei, un fost fotograf pictaez\ o enorm\ fresc\ circular\, peisajul atemporal al unei b[vl]ii, 'n care cau] s\ redea imaginile pe care n-a reu[it niciodat\ s\ le surprind\ pe film. 'i stau alături un personaj revenit din trecut ca s\ se răzbuie [i umbra femeii iubite, disp[rvut\ 'n urm\ cu zece ani.

O c[V]torie de patru zile, plin\ de pove[ti] despre dragoste, moarte, vinov]ie, violen]\ [i resemnare, cu un final ne[]teptat. Romanul acesta nu v\ va spune prea multe lucruri p[]cute, ns\ este cel mai bun dintre cele scrise de Arturo Pérez-Reverte p[] acum.” (La Razón)

rude obscure de-ale lui Cioran... pentru că face, în stil propriu, a[adar absolut subiectiv, o istorie a mentalit[ilor acestor europeni...

Îi m[ntreb dac[nu cumva asta este calea prin care poți opune aceluia canon al lui Bloom (s[racul Bloom doar i-a dat g[usuire) unul alternativ. Dacă nu cumva această c[ultorie prin fostul KuK and friends nu e reala [i unica metod[de a scoate la lumin[o istorie a literaturii. A literaturii cui?

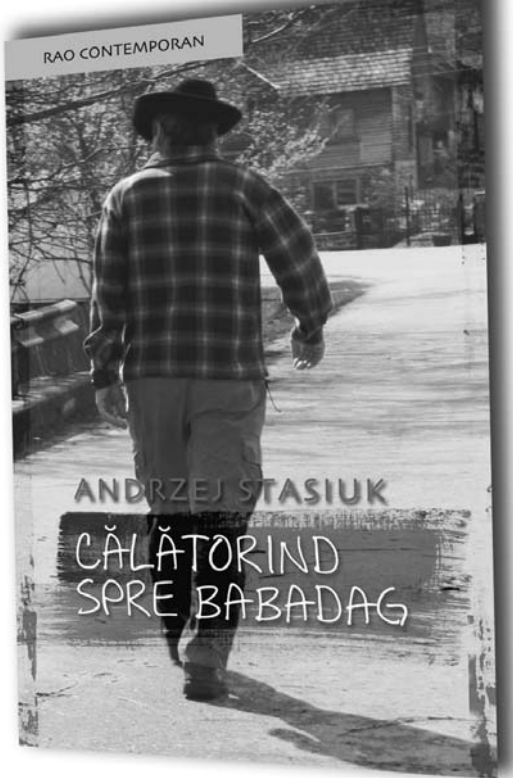
Băieți, puneți mîna pe Stasiuk

Haideți să mergem „mai jos”... [tie cineva care au fost adev[ratele reacții la poezia lui Eminescu, în epoc[? C[nd spun cineva, nu m[refer la cei 2-3 specialiști în via], care oricum au preferat să abordeze teme de genul „Melancolia la Eminescu” sau „Micul-dejun în proza lui Eminescu”. A[adar, nu m[refer la grupul kdemocratic. M[ntreb dac[s-a ncerat alc[utirea unei h[ri] simbolice a traseului simbolic parcurs de un foarte important poet european. L[saj-i pe C[linescu. Nu m[refer la acel versant al criticii. M[refer la cel ne-canonice. De exemplu, dac[lu[m la bani m[run]i celebrul „caz Eminescu” de acum 10 ani, nu-mi dau seama cine, din tab[ra revizionist[(care poart[totu[responsabilitatea unei eventuale noi direcții în cercetare) a iscat ceva nou... Parc[memoria m[leag[de intervențiile lui Alexandru Paleologu ca fiind cele mai de bun-sim].

A[fi curios c[te sute de doctorate se iau pe spin[riile lui Eminescu [i Cioran anual. [i c[te dintre aceste doctorate au scopul de a prezenta o alt[perspectiv[asupra lucrurilor. Iar c[nd spun alt[perspectiv[m[g[ndesc la evoluția criticii literare în secolul 20, nu la altceva.

Eu, de exemplu, dac[a[fi Gigi Becali, a[sponsoriza o lucrare de doctorat cu titlul *Ipotezi – evoluția num[rului alcoolicii în secolul 20*. Sau a[vedea ce se mai n[mp[în acea localitate uitat[de toat[lumea, numit[Haimanale... Voi mai [ti] ce e prin Haimanale?

B[ieți, puneți m[na pe Stasiuk [i refaceți o hart[care are ni[te pe uria[de s[ng[e, alcool, bi[neagr[. Europa noastr[, dac[exist[a[ceva, se cere descoperit[. Dar asta n[ainte ca turiz[m] s[transforme fiecare R[inari într-un mic

„Nisip de aur” unde doctorii americani au demonstrat că prolongarea penisului are loc în mod natural [i spontan, la fiecare 15 minute de expunere la soare...

P.S.

1. Cum se nume[te scriitorul național al Bulgariei
2. Prin c[te [ri] [i plimb[Stasiuk ruscacul.
3. Enumerați vicile lui Ion Barbu (consider[m vicii cele la auzul enun[rii c[ror[bunica dvs. sc[ip[n[s[n)
4. Enumerați titlurile a trei poeme de

ținere] apar[înd lui Eminescu, neprezentate în vreun manual [colar (alternativ au ba)

Lada de bere promis[celui ce va ghici ocupația eroului din ultimul roman al lui John Cheever se raporteaz[, drept care va fi n[mat[c[ti]torului acestui mini-concurs.

Andrzej Stasiuk,
Călătorind spre Babadag,
traducere din poloneză de
Cristina Godun,
colecția „Rao contemporan”,
Editura Rao, 2007

VERBA WOLAND

Ruxandra CESEREANU

Cogitațiuni (I). Arta cu zdruncinături

Orice c[rtur este preferabil să aibă umor, dar și mai bine este ca istețimea lui să fie util înșurubată în echilibrul cel alt[de dorit pe lumea aceasta. Căci și să parodiezi mereu și în continuu nu face bine la stomacul cel cultural (ori doar literar).

Eruđiția flancată de umor (dacă se poate și negru) e un afrodisiac acceptabil pentru această lume de veșnic rîvnitori a lucruri noi și nemaivăzute. Dar cînd eruđiția se preschimbă în talmeș-balmeș e vai și-amar. Creierul nu mai reacționează, lectura se fandosește, memoria e sclifosită. Ce-i de făcut atunci? Cum să procedezi în așa fel încît inteligența să aibă foițe transparente de ceapă care să facă să-ți lăcrimeze ochii, nu din reflex pavlovian sau ocular, ci de emoție – măcar estetică, dacă nu de altfel. Cum cititorul nu este înger, și nici producătorul de literatură nu este așa ceva, nu rămîne decît fie ca amîndoi să se manifeste ca relativ diavoli, fie măcar unul din ei.

Orice fel de cogitațiune își are riscul ei, chiar și atunci cînd este de bun-simț și întru totul dorită de auditoriu. În general, receptorul așteaptă să fie uimit și înminunat, dar se sifonează dacă este prea tare zdruncinat.

Eu cred însă doar în arta cu zdruncinături, în arta care atinge epidermic (iar epiderma aceasta

nu este doar piele sută la sută, ci și epidermă cerebrală, sufletească etc.).

Cogitațiunile au întotdeauna (și e bine că lucrurile stau astfel) un măcar vag substrat autobiografic: prin ele ne exprimăm îngrijorările existențiale și reprimările emoționale (camuflate sau nu) ori, dimpotrivă, exaltările și încîntările.

Cenzura există, firește, ea nu are cum să dispară în neant, măcar pentru faptul că fiecare din noi, indiferent dacă producem literatură (bună) sau nu, avem inhibiții și bariere și delimitări față de ceilalți și față de noi înșine. Ce vreau să spun este că devine de-a dreptul o fatalitate ca orice fel de cogitațiune să conțină și un grăunte narcisic.

Sinceritatea își are perfidia ei emoțională, dar ea este, pînă la un punct, necesară pentru oglinzile în care ne reflectăm în scris și în vorbă. Vai de cei care nu posedă astfel de oglinzi ori nu le conștientizează, considerînd că pot să funcționeze fără ele.

În coliziune permanentă cu lumea, aceștia riscă să rămînă suspendați precum niște insecte prinse în pinza unui paijen-robot. Cu toții sîntem supuși morții, dar măcar să dăm tot ce putem pînă ne va veni timpul să...

Age of Kings

Unul după altul, micile și nevinovatele mele vicii se îndreaptă și se transformă în contrariul lor: valențe pasive ale unuia în tot mai curat și mai nesărat.

Atîta plăcere mai aveam și eu, să mă îndeletnicesc în zilele libere cu jocul de strategie *Age of Kings*, continuarea la primordialul *Age of Empires*. Alții se urmăresc prin orașele americane, împușcîndu-se cu voipse; ori fac curse prin noi-roi, trag cu dinții de camioane, se aruncă de pe turnuri cu o coardă legată de picior. Cînd am fost în faimosul parc Prater din Viena, m-am speriat nițel de senzațiile tari pe care

le tot căutau puberii și adolescenții austrieci.

Eu, în schimb, ce rău făceam că mă jucam – uneori cu sonorul dat la minimum – pe calculatorul personal, construind orașe și cetăți, îngrijind mai întîi temple, apoi biserici, rezistînd atacurilor barbare ale năvălitorilor și contraatacînd eficient, dar iertător? Nu aveam nici o plăcere să omor, să distrug, să rad de pe fața pămîntului virtual așezările inamice. Ba chiar bucuria mea era creștinarea. Cu o legiune de proști care mă costaseră ceva aur, convergeam pur și simplu adversarii, pînă depășeam cuantumul de populație

îngăduit de Microsoft.

Problema a fost însă alta. Pe cit de cumințe, de gospodar și de diplomat eram în varianta mea pixelată, pe atît de nesăbuit mă dovedeam cu timpul meu omenesc. Ore după ore pierdute cu migăloasele ostilități, sîmbete și duminici consumate de o ambiție fără margini. Cred și azi că nu merită să joci nici un joc dacă nu ai voința de a-l cîștiga. De a te confrunța cu cei mai buni în domeniu și a încerca să-i faci praf. Jocul nu înseamnă relaxare timpă, senzație periferică a participării visătoare, ci competiție pură, cu alt[mai frumoasă cu cît e mai grea. Important e să participi! ne învață profesori de bune maniere olimpice. Păi, de participat

poate participa oricine. Care mai e atunci meritul personal?

Cîștigam așadar lupta dreaptă cu computerul mai întîi la nivelul moderate. Mă perfecționam rufînd competiția pînă scoateam timp[ideali. Nu e totuna să-i bați pe King Edward și pe King Alfred (monstruoasa coaliție) în șase ore sau în două și un sfert. Apoi făceam același lucru la nivelul hard. Deja gluma se îngroșa, situația devenea problematică, uneori dramatică. Resursele erau greu de administrat, adversarii se înmulțeau ca poporul chinez, în timp ce eu nu mai pridideam să construiesc, să întăresc ziduri, să ating noi stadii de progres și civilizație. Ba se termina peștele din apele mării (o

BUCUREȘTI FAR WEST

Daniel CRISTEA-ENACHE

timpenie, fie vorba între noi: ce mare e aceea din care se termină bancurile de pești?), ba se întuneca orizontul de la vasele de război ale inamicilor. Invincibila Armada *avant la lettre* și-o lua pînă la urmă pe coajă, dar cît efort mă costa această punere la punct!

În fine, la ultimul nivel, *hardest*, a fost cumplit de greu. Adversarii erau atît de puternici, bine înarmați și ingenioși în atacurile lor, încît rezistența mea a fost una eroică, iar victoria finală, aproape senzațională.

M-a costat nouă ore din viața înfrîngerea celor doi regi blestemați, fericitul eveniment producîndu-se luni la ora șase dimineața, cînd oamenii cumsecade se trezesc să plece la serviciu. Recunosc că am cam exagerat, dar n-am putut, pur și simplu n-am putut să mă las înfrînt de o mașină, cică, inteligentă.

Acum, răcorit după zgomotul și furia întrecerii, pot să trag linie și peste vicul numit *Age of Kings* și să mă dedic, în sînul familiei, jocului *Nu te supăra, frate!*...

SECRETUL ADRIANEI

Adriana BABEȚI

Nimic

Din cauză că am stat zilnic cam 10 ore în fața calculatorului și-am bibilit o săptămîna pagini întregi de programe, proiecte, fișe de evaluare, duminică seara mi s-a rupt filmul și creierii mi s-au lichefiat. Dacă n-aș vrea să trec drept o doamnă, aș zice corect că mi i-am simțit pur și simplu mucii. Brusca, habar n-am avut în ce zi sînt și dacă „Orizontul” trebuie deja dus în tipografie, nici că Filip Florian chiar vine la Timișoara cu Attila Bartis. M-am și văzut internată la căminul de zi pentru demenții senili pe care-i înviează voluntarii de la „Inimă bună”. Am apăsător rapid pe *turn off*, am tras o haină peste trening și, la 23,15 h, am început să dau ture în jurul casei, prin parc. Pe la miezul nopții am știut deja ce trebuie să fac, pas cu pas, toată săptămîna 21-27 ian. Inclusiv că am de scris rubrica. Iar acum, cînd e să vorbesc despre bucurie, îmi dau seama că singurul lucru care m-ar arunca pe piscuri e să nu fac nimic. Dar absolut nimic. Așa că îmi mînc de sub unghii, execut *copy/paste* și vă prezint finalul sub formă de peseu dintr-un text pe care l-am scris pentru antologia lui Gheo și Dan Lungu, în care ne adunăm vreo 15 doamne ca să depănăm amintiri din comunism. Înțeleg că volumul va apărea destul de repede la Polirom și că va avea un titlu zglobiu. Iată finalul de la *Sarsanela*: „PS. Vremile de restriște s-au încheiat demult, dar sarsaneliada mea continuă mai abitir ca înainte. De 18 ani nu-i zi să nu car ceva în sacoșe cu și fără roți, în rucsacuri, în genți, coșuri, valize, pungii colorate de plastic, cu taxiul, pe jos, în tramvai sau pe bicicletă, în mașină, tren, avion, autocar sau vapor, ba chiar de două ori în căruță. Dacă socotesc o medie de 10 kg/zi (deși uneori duc de trei-patru ori mai mult și-n în ture repetate) se adună vreo 70 de

tone. Ies la raport, purtate în mîini sau în spate, singură sau cu ajutor, mii de provizii de la piață și magazine, cutii cu cărți, mobile, saci de ciment, televizoare, gresie, coroane mari la înmormîntări, aspiratoare, săculeți cu pămînt pentru flori, un calculator, faianță, butelii de aragaz, găleți cu nisip, butoaie cu murături, baxuri de apă, lădițe cu fructe, o imprimantă, cărămizi, lampadare, un gard de papură, tablouri, ficuși și leandri, colaci de sîrmă, covoare făcute sul, Oana în circă, din joacă, pînă pleacă studentă-n America, mama în brațe cînd nu se poate mișca.

Cum lesne se vede, revoluția română a dezlîntuit în mine energii de nebănuit, iar căraușitul n-a mai cunoscut, în ce mă privește, nici o limită după 1990. În plus, m-am perfecționat ca un pușcaș marin și mi-am văzut visul cu ochii: cu inima cît un puric, m-am înscris la arte marțiale. Acolo am învățat multe, dar mai ales cum să-mi stăpînesc nervii sau frica și cum să mă adun dacă e să înfrunt o greutate. Trebuie deci să trag adînc aeru-n piept, să-l țin cît îl țin și să fac figurile fata de jad țese la suveică și leul rage. Aplic învățămintele mai ales în piața Timișoara 700 și cînd ies din supermarketul Bega. De fapt, doar îmi închipui că fac tot baletul cu suveica și țesutul, că scot limba mai să mi-o smulg și că strig din toți rărunchii hua. Dar și așa, discret, pe muștește, într-o secundă prind puteri și mă simt un fel de Nikita, G.I. Jane, Lara Croft sau Yu Shu Lien din *Tigru și dragon*. Arunc rucsacul în spate ca pe-un fulg, înșaf scurt, cu o mișcare hotărîită, sacoșele burdușite și pornesc în pas sălătreț spre casă. De multe ori, în timp ce străbat parcul, îmi dau drumul și fredonez voios, tot mai tare și mai neînfricat, o-di-ri-di-di-na u-ha”.

Răpirea candidatului Vernescu

Ochiul și pulberea este romanul de debut al lui Liviu Bîrsan, un roman care reușește să surprindă, printr-un joc de oglinzi foarte bine construit, realitatea românească, văzută atît de ochii naratorului, cît și de ochii mass media. Acțiunea romanului se desfășoară de-a lungul a treisprezece zile și începe odată cu răpirea lui Samuil Vernescu, candidat la prezidenția României în alegerile din anul 2001.

Romanul lui Liviu Bîrsan, la prima vedere unul liniar, are totuși un ritm alert, iar tensiunea crește cu fiecare pagină, ceea ce îl face pe cititor să-l citească pînă la capăt. Pot fi recunoscute cu ușurință unele figuri pitorești din politica actuală, dar și mulți dintre circarii mass media românești. Samuil Vernescu este răpit pe 11 septembrie 2001, în aceeași zi în care avioanele lui Ben Laden distrug cele două turnuri gemene de la New York. Iubitorii de circ tv au astfel posibilitatea de a savura o uriașă „fripitură mediatică”, servită pe tavă de presa românească ce are un subiect comun: atentatul din America (la răpirea candidatului Vernescu). Analiștii politici, psihologi, moderatori de televiziune (politicienii comentează pe larg cele două evenimente de maxim importanță). Trepat, Vernescu îl depășește în audiență chiar și pe Ben Laden, devenind capul de afiș al tuturor reprezentanților date de circuitul mediatic românesc.

Răpitorul candidatului Vernescu este Victor Martzi, un hoț de buzunare, proaspăt ieșit din pușcărie (și părăsit de familie, dar care își cumpără din autogara București un Filaret în tovară de viață). Copila autistă, în vîrstă de paisprezece ani, pe care Martzi o cumpără „de tot” de la un pește, este botezată Eva. „De azi, te cheamă Eva. Pe mine Martzi. Victor Martzi. Mai scurt, Martzi. Ai înțeles? De acum ”ncolo, ești a mea...”. Toată afacerea lui Martzi se va îndrepta de acum ”ncolo către Eva, de care are grijă (și pe care o iubește ca un tată), și cumpără haine (și parfumuri scumpe, o duce la coafor (și în restaurant de lux. Am putea spune că Martzi joacă rolul eroului civilizator (și seamănă foarte mult cu Robinson Crusoe, personajul

lui Daniel Defoe, dar în romanul lui Liviu Bîrsan lucrurile sînt inversate: Martzi poartă numele zilei în care o ”înțelege” pe Eva. Martzi nu este nici un nume de om, dar nici numele unui obiect (și se potrivește mai mult Evei, un personaj foarte bine construit, la limita umanității, în jurul căruia se rotește întreaga acțiune a cărții).

Un roman plin de ironie

După ieșirea din ”nchisoare, unde a stat mai mulți ani, Martzi descoperă în aparatamentul său exemplarul preferat din *Mizerabilii*. Dorind parca să ”înture oricare asemănare pe care cititorul ar putea să o facă între destinul său (și cel al lui Jean Valjean, Victor Martzi spune: „Cît despre mine, n-am nimic în comun cu Jean Valjean. În primul rînd, dac-am ajuns aici e numai din pricina mea. Mi-am asumat ”ntotdeauna deciziile pînă la capăt. Mi-am asumat răspunderea pentru tot ce mi s-a ”ntîmplat. Dimpotrivă, eroul lui Hugo i-o victimă a unui sistem inuman, abuziv: el suferă din cauza celor din jur”. E greu de spus dac Victor Martzi poate fi considerat un personaj tragic, pentru că nu se gîndește niciodată la viitorul său izbitor (la ”răscumpărarea uriașă” pe care trebuie să i-o plătească soția lui Vernescu), fiind conștient mereu de pedeapsa pe care o va primi (și continuă să meargă pe drumul destinului, căruia nu i se poate opune: ”nchid ochii. Trag de mai multe ori, rugându-mă la Dumnezeu să nu-l nimeresc”).

Martzi începe să ”nregistreze” mai multe casete video pe care le trimite televiziunilor. Posturile Netro TV, PTL (și TVR 1 comentează) zilnic imaginile cu

Vernescu adresându-se electoratului din becui în care este înjunțit prizonier. Popularitatea sa crește în fiecare zi, iar oamenii ies în stradă pentru a-l susține favoritul. Statutul de victimă îl ajută pe Vernescu să ajungă pe locul întâi în toate sondajele de opinie, căci românii iubesc victimele, le compătimește (și le votează). Romanul este scris cu talent (și este plin de ironie atît la adresa clasei politice, cît și la adresa mass media, care s-a transformat într-un adevărat ring în care circarii politici își fac numărul. Analizii politici, cum ar fi otevistul Sachelarie Ghica, pun răpirea candidatului Vernescu fie pe seama dușmanilor din politică, fie pe seama extraterestrilor. Martzi nu mai este interesat nici de milionul de dolari pe care l-ar putea primi din partea familiei lui Vernescu, nici de statutul de ”vedetă” pe care i-l fac televiziunile răpitorelui, ci doar de spectacolul mediatic grotesc pe care a reușit să-l stîrnească prin răpirea senatorului. Din acest moment începe experimentul lui Martzi, care nu face altceva decît să regizeze noi episoade pentru de-acum telenovela „Răpirea candidatului Vernescu”, cu singurul scop de a afla pînă unde poate ajunge în acest joc cu audiovizualul, un joc bazat doar pe manipulare.

Liviu Bîrsan, *Ochiul și pulberea*, colecția „Ego. Proza”, Editura Polirom, 2007, 24.95 de lei

PAUL AUSTER » NEBUNII ÎN BROOKLYN

Cartea nebuniei

„Căutam un loc liniștit unde să mor. Cineva a pomenit de Brooklyn și, astfel, a doua zi dimineață, m-am deplasat din Westchester pînă acolo, să cercetez terenul” — cu aceste gânduri vine Nathan Glass în Brooklyn, orașul în care speră să-și găsească un sfîrșit „tăcut”, pentru viața sa „tristă și ridicolă”. *Nebunii în*

Brooklyn este un roman care păstrează multe din temele dragi lui Paul Auster, cum ar fi identitatea, familia, destinul sau hazardul, dar este și puțin diferit de celelalte cărți ale scriitorului american. Cititorul va fi cu siguranță încîntat de atmosfera particulară a cărții (specifică tuturor romanelor lui Auster), de felul în care sînt modelate personajele, de jocurile inteligente de cuvinte, de parantezele care formează adevărate povestiri,

diferite de firul propriu-zis al romanului. *Nebunii în Brooklyn* se situează la granița dintre dramă și comedie. Bătrînul Nathan Glass, divorțat și bolnav de cancer, se întoarce în Brooklyn, locul copilăriei sale, pentru a muri în liniște și neștiut de nimeni. Viața sa se împarte între apartamentul închiriat și restaurantul favorit, pînă în ziua în care îl întîlnește pe Tom, nepotul despre care, foarte mulți ani, nu a mai știut nimic. *Nebunii*

Am aruncat Suplimentul de cultură în aer!

SUPLEMENTUL DE CULTURĂ SE AUDE LA

Radio Iași

în fiecare vineri, de la 21.10

Cu George Onofrei și Anca Baraboi

TREI RĂSPUNSURI DE LA LIVIU BÎRSAN

Meciurile transmise la radio mi-au influențat stilul

Romanul dumneavoastră de debut, Ochiul [i pulberea, realizează un tablou grotesc al mass media românești. Credeți că asistăm la o poluare din ce în ce mai mare a audiovizualului?

–ntr-un anume sens, da. Dar nu numai la noi. Natura ne-a înzestrat doar cu câteva organe de simț. Senzațiile respective, procesate pe scară cerebrală, permit procesul decizional de care depinde adaptarea individului la mediul înconjurător [i, nu în ultimă instanță], supraviețuirea lui. –n societatea postmodernă, fluxul informațional brut canalizat de către mass media devine un nou organ de simț ce influențează aproape în totalitate procesul decizional al individului. Supus unui univers concurențial necruțător, obiectivul unui grup de presă este exclusiv audiența. Nu mai poți vorbi de imparțialitate, ci doar de mecanisme care îți asigură această audiență. Ca atare, individului nu i se mai pun probleme, ceea ce e menirea tuturor informațiilor venite de la organele de simț naturale, ci i se găsesc soluții. Realitatea îi pierde caracterul problematic, greu de suportat, dobândind un caracter schematic, algoritmic, dar mult mai ușor de digerat din punct de vedere intelectual.

Eva este o ființă aproape supraomenească, care uneori pare că joacă doar rolul unei camere de filmat. Cum a apărut acest personaj?

Ați văzut bine, Eva este personaj al romanului. Candidatul la fotoliul prezidențial de la Cotroceni [i micul răvuitor care lăsa ostatic nu s'nt decât niște marionete care dansează în jurul ei [i ale căror fire s'nt trase implacabil de

către opinia publică. Romanul începe cu „na[terea] Evei [i se termină cu dispariția sa fizică]. Romanul este centrat în jurul ei. Cine este oare Eva? Este oare opinia publică? Sau poate România în tranziție? O apariție a divinității? O alegorie a inconștientului? Un simbol al jalnicilor condiții umane? Lasă în seama cititorului aceste întrebări. Am ales

această formă a parabolei, fiindcă în Bibliie este cea mai des utilizată. E metoda de a spune lucruri extrem de complicate, dar într-un mod extrem de simplu, care poate fi înțeles de toată lumea.

S'nt multe elemente în roman care jîn de tehnica cinematografică. Cum v-a influențat cinematografia în activitatea de scriitor?

Nu cinematografia mi-a influențat stilul, ci meciurile transmise la radio. –mi amintesc cu mult plăcere de emisiunile „fotbal minut cu minut”. Comentatorul sportiv aducea la cunoștință ascultătorilor, cu un minimum de mijloace, un anume fapt: cutare centreașă, cutare [utează]. El nu era decât punctul de plecare al unui meci care nu se desfășoară în ultimă instanță decât în imaginația fiecărui ascultător. Tehnica mea este de a scrie fără să scriu, să amorsez doar, să aprind fitilul imaginației cititorului.

Pagini realizate de Bogdan Romaniuc

în Brooklyn este visul unei vieți utopice și ne arată felul în care unii oameni își pot găsi drumul în viață datorită unor întîlniri decisive, datorită unor împrejurări sau unor coincidențe.

Unii critici consideră că Auster a presărat în romanul său prea multe dulceașe gratuite, că finalul este unul prea forțat, în care toți se iubesc și se îmbrățișează. Paul Auster a pus mult optimism în relațiile

dintre personajele sale, dar acest optimism dispare brusc spre sfîrșitul cărții, ce stă sub semnul atentatelor teroriste de la 11 septembrie: „Era ora opt cînd am pășit pe trotuar, ora opt dimineața, pe 11 septembrie 2001 – cu numai patruzeci și șase de minute înainte ca primul avion să se izbească de turnul dinspre nord de la World Trade Center. La doar două ore după aceea, fumul a trei mii de trupuri

incinerate s-a abătut asupra Brooklynului, scurgindu-se peste noi într-un nor alb de cenușă și moarte”. Paul Auster spunea într-un interviu că nu va scrie niciodată un roman despre 11 septembrie, despre cea mai tristă și mai înspăimîntătoare zi din viața sa, pentru că nu dorește „să reducă o tragedie la un roman”. Cartea pe care dorește să o scrie Nathan Glass se numește *Cartea nebulniei*

omenești, în care sînt notate toate incurcăturile, toate slăbiciunile și toate faptele pe care le-a trăit în „pestrușă sa carieră de om”. Nebuniile lui Nathan sînt și nebulniile noastre, cele de zi cu zi.

Traducere din limba engleză și note de Cornelia Bucur, colecția „Biblioteca Polirom”, Editura Polirom, 2007, 26.95 lei

Radio România Muzical

prezintă

În fiecare luni, ora 20,
cu reluare sâmbăta, ora 15

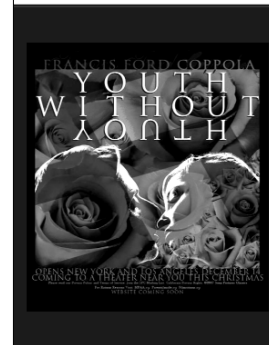
MUSIC BOX

emisiune de actualitate discografică

Coloana sonoră a filmului
TINEREȚE FĂRĂ TINEREȚE
Regia: Francis Ford Coppola
După o năvălire de Mircea Eliade

Luni, 28 ianuarie, ora 20
Reluare sâmbăta 2 februarie, ora 15

Puteți să ne ascultați și live online
muzical.srr.ro

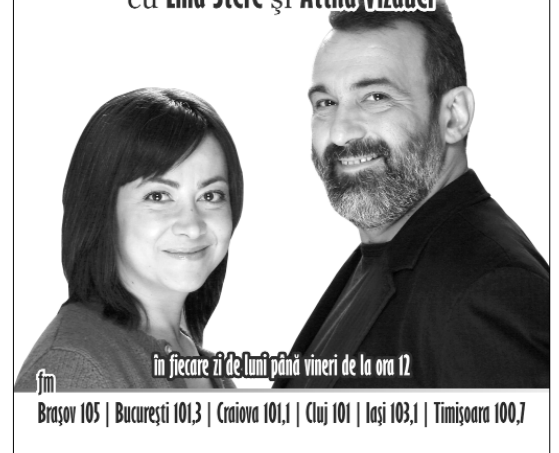
Suplimentul
de CULTURĂ
OPERATOR
CULTURAL
SAPTEȘERI
arhitectura
ROMPRES PORT 70

97,6 și 104,8 FM
on line muzical.srr.ro
satelit

Radio România Muzical
Clasic, Jazz & more

Radio România Cultural - București 101,3 fm

Vorba de Cultură
cu Ema Stere și Attila Vizauer

în fiecare zi de luni până vineri de la ora 12

Brașov 105 | București 101,3 | Craiova 101,1 | Cluj 101 | Iași 103,1 | Timișoara 100,7

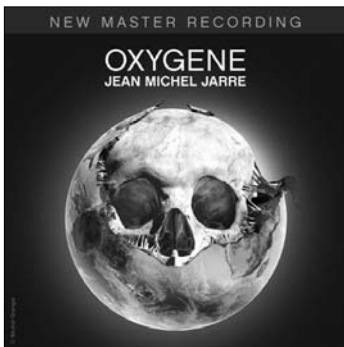

ROCKIN' BY MYSELF

Dumitru UNGUREANU

Oxy(re)generator

Da, Jean Michel Jarre nu va încanta urechile și-n acest articol. Omul e cu un pas înaintea și, generos cum îl știm, ne oferă noi momente & motive plăcute să-l evocăm, să-l admirăm genul, gentilețea și viziunea transparente în muzica sa absolut spațială. Iar când scriu „spațială” am în vedere... Oare debitez prostii? Ca să fiu precis, ar trebui să spun „am în auz”, fiindcă muzica... Dar o să vedeți că nu scriu tocmai prostii vorbind despre „vedere”!

menul e forțat și aproape tautologic în cazul lui Jarre, inovator tehnic de la începuturile sale muzicale. Cîteva „instrumente” electronice curente azi au fost construite urmînd ideile oferite de el. Jarre poate fi comparat cu pilotul de formula 1, Michael Schumacher, a cărui competență în materie de motoare, dată de condusul mașinii, nu de studii teoretice sau de laborator, a permis firmei Ferrari niște realizări de neobținut altfel. Cititorul dornic de amănunte jarre-istice le poate găsi la distanță de cîteva clickuri.

Jean Michel Jarre a mizat consistent pe instrumentarul electronic. A făcut însă ceva mai puțin obișnuit: a păstrat toate aparatele folosite, nu pentru colecție sau muzeu, ci pentru că, explorînd mereu, a găsit armonii noi, sunete nemaiauzite și greu, dacă nu imposibil de obținut în alt mod. Nu instrumentul face muzica, desigur; în cazul de față anumite montaje electronice, niște piese cu caracteristici speciale (de exemplu, tuburi în loc de tranzistoare sau circuite integrate) generează diferențe sensibile. Ca mostră de frumusețe a sunetului electronic, anul trecut, cînd se împlineau 30 de ani de la prima ediție, Jarre (și echipa de atunci) a re-imprimat *Oxygene* folosind aceleași sintetizatoare. Fără să fie propriu-zis un disc editat pe 6 canale, ci un fel de wide-stereo, cum precizează autorul, cu patru interludii adăugate compoziției originale, varianta actuală dă senzația că sunetul izvorăște pretutindeni în jurul tău, ca-ntr-un vis paradisiac...

Am rămas dator cu explicarea nemulțumirii mele față de re-edizarea lui Mike Oldfield – *Exposed*. Concertul place fără să rămînă în minte. Includerea materialului mult-angle filmat pe tot parcursul spectacolului e însă un experiment inutil. Nu știu să existe deocamdată posibilitatea proiecției pe 3-4 e-crane, ca să facă necesară asemenea „marfă” pe-un DVD destinat *home-entertainment*-ului. Doar cu ajutorul computerului s-ar putea obține așa „performanță”. Dar cine folosește PC cu mai mult de un monitor? Cîte 2-3 au profesioniștii multi-media. Aceștia editează, nu se uită de plăcere la astfel de materiale! În loc de atîta umplutură, era preferabilă o coloană sonoră 5.1 sau LPCM pentru audiofili. Am impresia că soluția aleasă – DD 2.0 – este o comodă și rapidă lichidare a unei obligații. Sau, ca să fiu rău, este recunoașterea inapetenței lui Oldfield pentru surround! După rătăcirile versiunii 5.1 de-acum cîteva ani a prea mult-bătutelor *Tubular Bells*, Oldfield parcă n-a mai îndrăznit să facă pe deșteptul, dar nici n-a apelat la vreun inginer de sunet capabil să înțeleagă despre ce e vorba... Dacă greșesc, sînt gata să-mi recunosc greșeala cu prima ocazie – un disc măcar de factura lui *Teo & Teá*, că un *Aero* nu e cazul să așteptăm...

Făcînd parte cam din aceeași generație, Oldfield și Jarre păreau că străbat drumuri comune, sintetice și progresive. N-aș putea preciza cînd s-a văzut care încotro merge. Fapt e că de mai bine de 7 ani unul (Mike) încearcă noi piese pe gustul multîmilor (recoltă puțină, totuși), iar celălalt (Jean Michel) împinge mai departe lucrurile în domeniul tehnicii audio. Poate că ter-

Nelly Miricioiu: „Iubesc muzica, dincolo de orice explica]ii...”

M-am bucurat să o ascult din nou pe soprana Nelly Miricioiu, întoarsă în România și strălucind, vinerea trecută, în versiunea de concert a operei *Adriana Lecouvreur* de Francesco Cilea. Transmisia directă pe internet de către Radio România Muzical a fost impecabilă, după cum impecabil a fost și profesionalismul prezentării redactorilor postului de radio care, în mod uimitor, nu are încă frecvențe în toată țara. Cert, eroina serii a fost soprana care a studiat la Iași, dar este stabilită de decenii în Marea Britanie și a cărei voce, farmec și inteligență le sînt relativ puțin cunoscute melomanilor mai tineri.

Pe Nelly Miricioiu am cunoscut-o **Indirect**, pe discurile casei britanice **Opera Rara**, iar **apoi direct**, în **ianuarie 1999**, cu ocazia **unul spectacol cu Tosca**, la **Opera din Köln**. Am fost fermecat de prezența ei, de inflexiuni ale vocii [i de un

SCRISOARE PENTRU MELOMANI

„Muzica nu trebuie înțeleasă, ea trebuie ascultată” (Hermann Scherchen)
Victor ESKENASY, Radio Europa Liberă, Praga

joc scenic ce aminteau de Maria Callas, am fost încntat să văd cî admirații din Olanda veniser să o asculte [i i-am cerut atunci un interviu pentru Europa Liberă. -n ciuda oboselii de după spectacol, Nelly Miricioiu a acceptat [i am avut o discuție relativ lungă, pînă noaptea tîrziu, la hotelul ei, pe parcursul căreia [i-a etalat ntreaga simplitate, inteligență [i mai presus de toate dragoste pentru muzică, „dincolo de orice explica]ii”. Desprînd astfel cîteva fragmente din acest vechi interviu, ntr-un modest omagiu.

„Mi-amintesc ce-mi spunea mama: Dumnezeu Ji-a dat un cadou. Acum vreau să văd care e munca ta. [i asta mi-a rămas pe via]ă; nu e suficient să ai un profesor, nu e suficient să Ji spun] cineva ceva, dac] nu g]se]ti n] tine acel ceva care te împinge tot timpul la a]vuta, la a-Ji pune ntreb]ri, la a-Ji r]spunde; nu numai să la Ji via]a s-Ji pun] ntreb]ri, s] Ji le pui tu n]s]i: acesta este demersul esen]ial, acesta e sfatul principal pe care pot să-l dau.”

Nelly Miricioiu a debutat n 1982, cu succes, pe scena operei de la Covent Garden: „mi-amintesc că eram un copil. La timpul respectiv i-am numit doi mon]tri, erau Jon Vickers [i Piero Capucilli, oameni n plin] carier], s]rb]to-reau la vremea respectiv] 25 de ani de carier]. Mi-amintesc că m] sim]eam pierdut] ntre ei doi, nici nu [tiam cum să c]nt de fapt. Fiind] am venit cu o voce foarte natural], de]i am avut un profesor foarte bun n România, Tiberiu Popovici, care mi-a instaurat ni]te lucruri

sfinite pentru via]. Profesorul meu mi-a spus ntotdeauna: vreau să te fac să n]legi ce ai de la natur]. Dar c]nd vii n str]n]itate trebuie să-Ji iei n m]ni aceast] natur] [i să o duci mai departe. Eram ntre Vickers [i Capucilli, Nedda, rol foarte bun pentru perioada respectiv]. [i a ie]it un mare succes. -n loc să m] cheme Nelly Miricioiu m-au numit *Nelly Miracle*.”

Succesul de la Londra avea să o propulseze un an mai t]rziu, n 1983, pe scena de la Scala: „Mi-amintesc că era exact de ziua mea de na]tere, 31 martie. Am fost chemat] la scen] deschis] de nou] ori. La s]r]it, lumea m] a]tepta la u] s] mi c]nte la mul] ani. M-au iubit foarte tare atunci. Problema la Scala a fost că imediat după aceea, după *Lucia di Lammermoor*, am fost invitat], datorit] accentelor din vocea mea – mult] lume s-a p]calit –, să c]nt *Nabucco*. [i, sigur că am spus nu. Ei, pentru că am spus nu, nu m-au iertat pentru mult] vreme... Nu-i să n]v]os] să spui nu la teatrele mari!”

Cariera lui Nelly Miricioiu a luat o alt] turnur] n 1986, odat] cu debutul n seria de concerte matinee VARA, la Amsterdam: „Le port o mare recuno]tin]. VARA este, de fapt, o sta]ie de radio [i au concerte ntotdeauna n sala *Concertgebouw*, cu orchestra ei [i cu numele celei mai prestigioase. Le s]nt recunos]toare pentru că ei m-au introdus n genul *belcanto*. La vremea respectiv] mi-au oferit *Tancredi*; nici nu m] g]ndisem la Rossini, eu eram o c]nt]rea] verist]. Rossini era a]a... pe p]ne cu gem. C]nd mi-au trimis partitura lui *Tancredi*, m-am uitat la ea [i le-am dat un telefon, spun]du-le: s]nt prea multe note, eu nu reu]esc să le c]nt pe toate. Mi-au r]spuns, totu]i, uit]te! M-am a]ezat la pian [i am nceput să c]nt [i nu mi-a venit a crede. Era natura mea, era ca o m]nu]. A]a am descoperit că eu s]nt o c]nt]rea] de *belcanto* [i de aceea niciodat] nu reu]eam să fiu mul]umit], nici cu verismul, nici cu Puccini, nici n lucruri simbolice; nic]ieri nu m] reg]seam. *Belcanto* are totul: declama]t, voce joas], are acute, are dramaticism, este o varietate, complexitate de note, muzic] și text, ce mi-a oferit cea mai mare satisfac]ie a vie]ii mele. După acel *Tancredi*, VARA mi-a oferit n fiecare an, o alt] oper] de *belcanto*... Dator] acestei organiza]ii mai mult dec]t se poate imagina. Apoi a fost publicul olandez care m-a luat n bra]e, ca [i cum ar fi fost Jara mea. Iar pentru mine, care am suferit foarte mult fiind] n-am fost n Jara mea, sigur că a fost balsam pe o ran] deschis]...”

Creioane [i Photoshop

Femeile lui au, toate, părul lung și, cînd nu dansează adenimer, se ascund în copaci, printre frunze, într-un de-a v-ați ascunsele ielesc, și scuipe flori și fluturi. Oamenii nu mai locuiesc în orașe, iar măștile de gaze sînt accesorii trendy într-o lume în care trăiește un singur dragon.

Lumea lui Markku Metso a le[ti dintr-un sertar, a crescut mare c[ti s[ajung[la tastatur[[i [i a fcut blog (<http://drawerblob.blogspot.com/>). Sau, în cuvintele lui, „ntr-o bun[zi, sertarul de la biroul meu a recunoscut c[este cel mai nepotrivit spa[iu de depozitare. Tot ce se afla acolo se sufoaca nce[[i orbea pe zi ce trece, n lipsa luminii. De aceea exist[acest blog. Pentru ca lucrurile s[vad[[i s[fie v[zute”.

De obicei, Markku bea cafea dintr-o can[pe care s[scris *LIFE CMYKS*: din c[nd n c[nd [i b[ntuie c[te o grip[[i atunci caia se umple cu ceai, iar Markku ron[ie c[lei de usturoi, de[[i plac stafidele. Alteori se ngroap[n schile pe care nu le mai termin[niciodat[[i viseaz[la o lume alb-negr[în care s[nu existe sisteme de operare instabile precum Windows. O dat[la c[teva zile, s[pt[mi sau luni, c[te un desen mai iese timid din sertar, trece pu[in prin Photoshop [i se uit[la noi cu ochi mari. Markku nu e mul[umit.

„Acas[e ntr-un or[el imaginar numit Kouvostoliitto. De fapt, tr[iesc n mintea mea [i desenez lucruri care s[nt [i ele acolo, cu mine. Uneori primesc vizitatori din lumea real[. De obicei, i desenez [i pe ei.” Iar din desene se desprind amintiri [i fr[nturi de vis, creaturi nchipuite [i oameni nt[lni[pe strad[.

I wish upon a little star...

„n fiecare mar[diminea[), Miss Tightwood obi[nuia s[se relaxeze n fotoliul preferat [i s[bea o cea[c[de ceai malaysian. Medicamentele p[reau s[[i fac[efectul. Halucina[iile despre Ziua de Apoi [i tat[pe care Iisus nu-l cunoscuse niciodat[au nceput s[dispar[. Iar Iisus n-a mai sim[it nevoia s[[i g[ureasc[

palmele cu creioane.

— Nu-i a[ia c[e o zi frumoas[? a spus Jebediah. Bate pu[in v[ntul, dar r[im ne totu[o zi frumoas[. P[cat nu e mereu a[ia, o zi nsorit[n care totul e bine. P[n [i sclavii din temni[par s[le z[mbeasc[[obolanilor care le rod degetele de la picioare. Sau r[nesc de fapt?... M[rog, hai s[nu ne mai g[ndim la sclavii din temni[)... P[srile [i [obolani... dulcele miros al cloroformului... ah! Dar s[nu te mai rej[in, s[nt sigur c[ai [i altceva de fcut n acest[zi minunat[. La revedere.”

Din cuvintele lui ies proze stranii, ilustrate cu driade [i b[rbai cu obr[ajii sup[. Kouvostoliitto trebuie s[fie un loc teribil de trist.

Markku ar vrea s[scrie o poveste *dark*

CV DE SERTAR

Nume complet: Markku Kalevi Metso
Data nașterii: 6 martie 1980
Domiciliu: Kouvola, Finlanda
Studii: licențiat în media și design la Kymenlaakso University of Applied Sciences (KyAMK)
Experiență: A lucrat ca freelancer pentru Sakara Records, Tähtivaeltaja, Stam1na, Medialouhos, Eisis.org. Din 2006 este BD-ist pentru Satakunnan Kaasa
Pasiunii: benzi desenate și artă secvențială, ilustrații, muzică, literatură SF, design grafic, RPG-uri, fotografie
Trupe favorite: Tool, Anathema, Radiohead, Sigur Rós, Placebo
Contact: markku@groteski.net

DISPLAY

Diana SOARE

pentru copii. Probabil c[eroina principal[ar fi o feti[cu masc[de gaze [i la fel de probabil ea s-ar plimba prin p[nduri locuite de copaci nsp[im nt[tori [i z[ne nfrunzite, [i-ar fi mai mereu noapte, iar finalul unu[trist. G[ndul [i b[ntuie de mult, textul e terminat de c[iva ani, mai lipsesc fotografiile alb-negr[. Fie perfecționist, fie nehot[rt, reu[te rar s[exorcizeze definitiv o idee. S[duc[la bun sf[r[it un proiect. S[termine o ilustrație. Dimine[ile [i g[lesc cu creionul n m[n]. Evident, nu-i place nimic [i-l doare capul. C[te o coal[e fcut[coccol[. Desenele norocoase vor fi colorate mai trziu, cele neferice se n[torc n sertar, rug[ndu-se s[nu se sufoce p[n c[nd le va scoate din nou la lumin[, animat de alte idei.

„Uneori nu este nevoie s[c[ntore[ti dec[cu mintea pentru ca stelele s[[i schimbe locul pe cer. Iar atunci se schimb[[i dorin[ele pe care li le [opte[ti...”

Dancing Queen

VOI N-AȚI ÎNTREBAT fără zahăr VĂ RĂSPUNDE

BOBI

Trei împotriva tuturor

Să nu vă lăsați niciodată păcăliți de vârsta oamenilor, prezumnd că bătrânețea înseamnă musai umilință, pastile și cartofi. Doar fiindcă bunica voastră tușește sau merge în cîrje nu înseamnă că printre septuagenare nu se află și babe periculoase, violente și vicioase.

Eu vă zic că am cunoscut trei. Și un întreg cartier a tremurat ani de-a rîndul, de spaima mămăilor interlope de la blocul cu bulină. Să vă spun că bulina blocului tot de la ele se trage. Altfel, cum naiba, bloc nou din '85 să stea la cheremul primului seism?

Cînd s-au mutat cele trei babe la parter, nimeni nu mai știe, sau se teme să știe. Fumează în fața ușii de la intrare și te scuipe dacă nu le place mecla ta. Aia cea mai bătrînă se zice că a omorît în bătaie o tarabagioaică, pe care a acuzat-o de furt la cîntar. În realitate, ele fură zilnic din piață, iar dacă vreun țigan nu e atent, îl înghesuie și-l tîlhăresc cu nerușinare. Odioasele nu au pensie, pentru că toată viața au făcut doar bișniță. Blugi, cafea, Kent de la arăboi, apoi valută falsă și trafic de țigări netimbrate la Vama Siret. Să nu

mai vorbim de camătă, unde dobînzile lor erau astronomice, iar în caz de neplată țiar fi spart ușa și țiar fi tăiat un deget chiar în fața copiilor. Ba, unui vecin din bloc i-au dat drumul la gaze și cînd omul a aprins lumina... de aici bulina. Echipa trimisă la consolidarea blocului a constatat cu stupeoare că peste noapte le-a dispărut macaraul și nimeni nu văzuse nimic... iar ingineria de la fier vechi a ajuns la camera de urgență după ce trei bătrîne au izbit-o cu capul de brațul unei macarale, pentru care acestea din urmă ceruseră un

preț mult peste cel al pieței. În fine, nu zec că or fi și alții mai răi. Dar babele astea au un farmec aparte. Iși beau pastilele cu vodkă și nu au nevoie de rețete compensate. Pentru ele, la medicul de familie nu s-a inventat încă statul la rînd.

De curînd au șantajat un om de afaceri pentru un teren în centru. I-au sechestrat familia, iar acesta, disperat, a semnat. Acum, în sfîrșit, aud că le-au închis. Pe viață, sper, pentru că dacă se trezește Băse cu vreo idee stupidă de grație, ne-am dat foc la valiză!

Suplimentul DE CULTURĂ

Mar[nreg[strat – Editura Polirom [i „Ziarul de la[”. Proiect realizat de Editura Polirom n colaborare cu „Ziarul de la[”. Suplimentul se distribuie gratuit mp[reun[cu „Ziarul de la[”.

Adres[: Ia[, B-dul Carol I, nr. 4, etaj 3, CP 266, tel. 0232/ 214.100, 0232/ 214111, fax: 0232/ 214111

Colegiul editorial: Emilia Chiscop, Florin L[vescu, Lucian Dan Teodorovici (senior editor)

Redactor [ef: George Onofrei

Redactor [ef adjunc: Anca Baraboi

Secretar general de redac[ie: Florin Iorga

Rubric permanent:

Adriana Babe[, Bobi [i Bobo (FV[zah[rt), Emil Brumar, Ruxandra Cesereanu, Emilia Chiscop, M[delina Cocea, Daniel Cristea-Enache, Radu Pavel Gheo, Casiana Ion[, Florin L[vescu, Diana Soare, Lucian Dan Teodorovici, Luiza Vasiliu, Constantin Vic[.

Carte: Doris Mironescu, C. Rogozanu, Bogdan-Alexandru St[vescu.

Muzic[: Victor Eskenasy, Dumitru Ungureanu.

Film: Iulia Blaga. **Teatru:** Mihaela Michailov. **Arte vizuale:** Matei Bejenaru, Marius Babias. **Caricatur[:** Lucian Amar[ii (Jup).

Grafic[: Ion Barbu. **TV:** Alex Savitescu.

Edi[ia de la[: Andreea Archip

Publicitate: Oana Asaftei, tel. 0232/ 252294

Distribu[ie / Abonamente: Mihai S[rbu, tel. 0232/ 271333. Media Distribution S.R.L., tel. 0232/ 216112

„Suplimentul de cultur[“ este nscris n Catalogul presei interne la pozi[ia 2378. Pentru abonamente v[pute[adresa oric[rei Agen[ii Rodipet din Jar[sau oric[ru[oficiu po[tal. Citi[torii din str[in[itate se pot abona la adresa: export@rodipet.ro.

Tarife de abonament: 18 lei (180.000) pentru 3 luni; 36 lei (360.000) pentru 6 luni; 69 lei (690.000) pentru 12 luni

Tipar: Print Multicolor

Responsabilitatea juridic[pentru con[utul articolului [i apar[ine autorului „Suplimentul de cultur[“ utilizeaz[fluxurile de știri NewsIn » Manuscrisele primite la redac[ie nu se napoziaz[

ENȚICLOPEDIA
ENCARTA

Luiza VASILIU

Castorul gol

Înțelegeți-mă, vă rog, n-o caut cu lumina. Dimpotrivă, am vrut să mai citesc și altceva, am deschis „Die Zeit”, și-acolo am dat de un articol de Joachim Fritz-Vannahme, despre caracterul scandalos al fotografiilor publicate pe coperta de la „Nouvel Observateur”. S-au împlinit luna asta 100 de ani de când s-a născut Simone de Beauvoir și chiar n-am vrut să scriu despre asta, dar redactorii de la publicația franceză au ales să pună sur la une o fotografie alb-negru, cu o Simone goală, în fața oglinzii din baie. Cine a trebuit să se scandalizeze a făcut-o urgent. Feministele de la asociația „Choisir la cause des femmes” au acuzat săptămânalul de atingere a demnității femeilor și de utilizare a imaginii unui corp gol pentru a atrage cititorii, fără ca o astfel de fotografie să aibă vreo legătură cu scrierile sărbătoritei (în traducere: dacă e pe-așe, de ce n-oi puneți și pe Sartre gol pe copertă?). Jean-Pierre Georges spune că e vorba de „o modalitate insultătoare și eronată de a prezenta acest idol tinerelor generații (...), căci dna. Beauvoir a fost mama severă a noastră, a tuturor”. Dacă a fost așa de severă, atunci de ce Art Shay (autorul imaginii) povestește că, după ce Simone a auzit păcănitul aparatului foto, s-a întors și, văzându-l pe tânărul fotograf, l-a certat în joacă și, mai ales, a ris? Decît s-o vād stînd pe aceeași canapea cu Sartre (care-și lipește tălpile pantofilor una de alta, îndoind picioarele cu un copil chemat în biroul directorului), ascultînd amîndoi ce le mai zicea Che Guevara despre războiul de gherilă și nenorocîții aia de americani, mai bine mă uit la ea, cum stă goală în fața oglinzii, cu picioarele înălțate și subțiate de tocurile ciudate din anii '50, cu brațele ridicare, aranjîndu-și părul, cu linia gîtului atît de delicat desenată. E o Simone mai mult femeie decît feminisistă, trup natural cu o senzualitate firească, siluetă familiară într-un decor ca oricare altul. Singura problemă, semnalată prompt de jurnalistul de la „Die Zeit”, e că liniile trupului ei au cam fost ajustate în Photoshop, atunci cînd redactorilor li s-a părut că era prea plinuță. Așa că dacă e vorba de scandal, aici ar fi cazul să-l facem: înseamnă că a fost un gest doar fals asumat de redacție, că nu Simone e pe copertă, ci o femeie cu un trup ca oricare dintre noi, o imagine de trup manipulabilă, confiscată, falsificată. Paradoxal, ultimul cuvînt, nerostit și militant, îi aparține tot ei.

ISSN 1584-8272

Mungiu [i viru[ii

FILM

Iulia BLAGA

Am auzit că faptul că 432 n-a intrat pe lista scurtă (din care se vor extrage cele cinci nominalizări) la Oscarul pentru film străin și că n-ar fi luat Globul de Aur este un „eșec”. Cuvîntul te trimite la eșecul naționalei de fotbal care nu se califică la nu știu care campionat (nu pentru că ar fi jucat foarte bine) sau la nu știu ce lege care n-a trecut de Camera Deputaților (deși era proastă). Dacă imediat după Cannes Mungiu devenise erou național, fiind cu toții mîndri de succesul lui de parcă am fi fost responsabili pentru el (poate ăsta e patriotismul), acum Mungiu trebuie să se facă mic și să-și asume cele două „ratări”, căci numai el e de vină, iar noi ne-am ambalat degeaba. Bașca îi mai și calcă hoții casa de la lași și îi fură laptopul.

Oare ace[ti]a or fi fost tocm[i] de Julian Schnabel? Uite un străin cu suflet de român. Schnabel a declarat cu puțin vreme în urmă, înainte să ia două Globuri de Aur, cîl filmul lui, *Le Scaphandre et le Papillon*, a fost favoritul juriului de la Cannes pînă în ultima zi, cînd s-a decis „pe motive politice”, ca Palme d'Or-ul să-l ia 432. (Dincolo de acest gest neelegant, bazat pe neadevruri, să nu uităm cîl filmul lui Schnabel e coprodus de Miramax.)

Civic Media l-a luat pe Schnabel în brațe cînd a scos un comunicat penibil [i cam varz], din care se njelegea cîl românii adev[ra]i ar trebui să se bucure de ratarea lui Mungiu la Globuri. Cam [ti]a s'ntem... „Jarl de bicicli[ti], cum spunea un clasic în viață. Asta în vreme ce criticii americani au s'rit imediat dup' anunțarea listei scurte spunînd „cîl o dată cîl un film de valoare lui 432 trebuia să fie pe listă. Dar dincolo de Oscaruri, de Globuri [i de toate premiile, 432 nu e un film foarte bun pentru cîl le-a luat sau le-a ratat la mustață]. Ar fi rămas un film foarte bun [i dacă n-ar fi fost luat la Cannes, numai

cîl succesul lui era inevitabil să nu le mănince ficiații altora.

Legendă vie merită văzut

n alt' ordine de idei, dup' o vacanță cu multe premiere cinematografice, ne tragem sufletul cîtinel-cîtinel. Pe 18 ianuarie a intrat în s'li un singur film, *Legendă vie!* Merit' văzut, chiar dac' din a doua jumătate o ia pe autostradă, devenind un amestec de SF cu thriller [i horror, al c'ruil ingredient principal s'nt niște mon[tri care url' și nistru [i fug repede, umplînd povestea de derizoriu (nu înainte ca finalul apoteotic să salveze omenirea). Ecranizare a c'ruii lui Richard Matheson din 1954, carte care a mai fost transpusă de două ori, în 1964 [i 1971 (avîndu-i ca protagoniști pe Vincent Price [i Charlton Heston), filmul regizat de Francis Lawrence [tie, în prima parte, să p'streze SF-ul în limitele realității noastre, cel mai sigur mod de a-l face credibil. New York-ul e ața cum 'l [tim, numai cîl e complet p'r'sit, iar iarba a n'p'dit bulevardele, ma[ini]le s'nd claie peste

gr'mad, ca niște carcace de animale moarte-n c'mp. -n ciuda caprelor [i a leilor mo[ti] prin CGI, care dau cam anapoda prin decor, această odisee a ultimului om rămas viu teaf'r într-o metropo[ă] distrusă de un virus, are o poezie pe care n-o poți nega. Will Smith e un fel de Robinson Crusoe care nu [tie c't mai are de tr'it, dar care repet' ceremonialul gesturilor cotidiene pentru c' asta e tot ce poate face un supraviețuitor: să se jîn cu dinții de viața normală. S' asculte muzic', s' g'vteasc', s' meargă zilnic la 'ntîlnire cu posibili alții ca el, s' spele c'inele. -mi place să nu m' g'ndesc c' el e de fapt un savant militar care caut' un remediu virusului, chiar dac' asta e povestea. M' g'ndesc ce film fain ar fi ie[it dac' scenariul ar fi fost modificat astfel ca Will Smith să ne jîn două ore într-un New York în care mon[tri] stau ascunși, iar tot thrillerul s' fie legat de posibilitatea ca eroul să piardă ritmul normalului, să fie reperat de virusajii care - din nou - nu se v'd, s' se pliciteasc' de curajul lui inutil. [i s' moar' demn dup' ce se termin' filmul, ca să nu-l vedem noi.

Examen

Cum am mai mulți amici, prieteni din zona universitară, am remarcat că zilele astea sînt cu toții cuprinși de febra examenelor. Ceea ce-mi aduce aminte că am și eu o mulțime de povești legate de examene. Să vă spun una:

Cu toți colegii, l-am așteptat pe profesor cu sufletul la gură. Unii veniseră de la cinci-șase dimineața, să prindă loc în spate, la copiat. Îl știau cît e de capricios. Subiectele depindeau de toanele sale. La o adică, ne trîntea niște subiecte, de n-avea nimeni habar ce vrea de la noi...

Profesorul a intrat furtunos pe ușă, și-a scos un morman de hîrtii, le-a pus alături și s-a adresat mulțimii: „Dragii mei studenți, numai pe voi vă mai am, numai pentru voi trăiesc!... Ceilalți - dădu din mină a lehamite - v-am mai spus!... Chiar atunci l-a întrerupt cineva și l-a chemat pînă afară. S-a întors roșu la față:

„Ticaloși! Ne-au schimbat în ultima clipă amfiteatrul! Chipurile au manifestări cu niște oaspeți din străinătate! Nu-i nimic. Mergem în clădirea de alături!”

Nimeni nu era dispus să dea examen, stînd în rîndurile din față. Am rupt-o la fugă care-ncotro, tropăind pe scările în spirală... Din

păcate, eu am rămas blocat, am ajuns odată cu profesorul, printre ultimii. M-am pus în prima bancă, fie ce-o fi! Profesorul și-a lăsat geanta și pachetul pe noua catedră și a reluat discursul: „Examenul e o sărbătoare în viața studentului... De aceea v-am adus să vă citesc vreo două dintre poeziile mele”... Gură cască! La așa ceva nu se aștepta nimeni... „Căci eu sînt și poet - se încrunță brusc. Știați, nu?!... Priviți această diplomă, o am încă de pe vremea cînd eram student ca voi... Dar să vă citesc!”... Și ne-a citit entuziasat cele mai plicticoase poezii pe care le-am auzit vreodată... „Ei?!”, a întrebant

TRIMISUL NOSTRU SPECIAL

Florin LĂZĂRESCU

autoadmirațiv...

Profesorul a vrut să citească din nou, dar chiar atunci a intrat o colegă întîrziată. El s-a întors mîniat și-a răcnit: „La naiba, nu întrerupeți Poetul!”... Colega, spre marea noastră distracție, s-a retras descumpănită, neștiind cu ce-a greșit. În fine, subiectele erau ușoare, niște generalități, trebuia să fii prost ca să nu scrii ceva... După un sfert de oră, timp în care a continuat să-și recite poeziile în gînd, a izbucnit: „Ascultați aici! «Fulg de vis!» Cine a mai

scris o metaforă ca asta?!”... Nici o peniță nu îndrăznește să întrerupă liniștea... „Mihai Eminescu?!”, a întrebant o voce timidă din mulțime... „Mihai Eminescu - a tunat profesorul - a scris multe metafore - s-a mai calmat, dîndu-și seama de situația delicată -, dar pe asta am scris-o eu!”... Îl priveam timp fără să știu ce vrea de la noi... „În picioare! Aplauze!”, ne-a sugerat el... O parte dintre noi s-au conformant.

Am martori că nu mint. Sper că examenele de astăzi nu mai decurg la fel.